

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань правової політики

8-16 грудня 2020 року

(в режимі відеоконференції)

Веде засідання голова Комітету КОСТІН А.Є.

ЧАСТИНА 2 (9 грудня)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми продовжуємо засідання комітету, в якому ми зробили перерву вчора, і будемо продовжувати роботу над проектом закону 3711-д.

Давайте для стенограми, щоб ми пересвідчилися в тому, що є кворум наразі, ще раз я проведу таку перекличку.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, присутній, бачу. Все.

Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є.

Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко. Немає.
Народний депутат Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Князевич. Немає.
Народний депутат Костін – присутній.
Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Маслов.

МАСЛОВ Д.В. Є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко. Немає.
Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш. Поки немає.

Народний депутат Пузанов. Також не бачу.

Народний депутат Соболев. Немає.

Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. Є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Присутній.

Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Присутній.

Народний депутат Фріс. Немає.

Народний депутат Шпенюв. Немає.

Рахуємо. 14 зараз депутатів присутні на засіданні комітету. Тому кворум є, можемо продовжувати.

Ми зупинилися на статті 92 проекту закону, а саме на пропозиції, яка була надіслана від Верховного Суду та Вищої ради правосуддя щодо того, щоб

закріпити на рівні закону таку квоту для суддів або суддів у відставці в складі майбутньої Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Я знаю, що вчора депутати спілкувалися, народні депутати. Я хочу надати слово Михайлу Миколайовичу Новикову, співголові підкомітету. Будь ласка.

НОВІКОВ М.М. Ми проговорювали це питання і досліджували висновок Венеційської комісії, в якому, зокрема, дійсно, в пункті 48 передбачено, що половина має бути... конкурсна комісія, так зазначено, дослівно: "Конкурсна комісія повинна мати можливість ідентифікувати 8 суддів, які відповідають належним кваліфікаційним вимогам і чия доброчесність є поза сумнівами". Так дослівно сказано в 48 пункті Венеційської комісії щодо цього пункту.

Я вважаю, що ми маємо виконати вимоги рекомендацій, які зазначені у висновку Венеційської комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ваша була пропозиція - закріпити це на рівні закону?

НОВІКОВ М.М. Да, 8. Знову ж я повертаюся, знову, щоб ми не породжували додаткові чи окремі комісії, конкурсні процедури щодо суддів і не суддів, то, можливо, було б, як зазначено у висновку Венеційської комісії, закріпити, що 8 членів Вищої кваліфікаційної комісії мають бути із складу суддів або суддів у відставці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, хто хоче висловитися з цього приводу? Вже хтось вчора говорив.

Народний депутат Маслов, будь ласка.

МАСЛОВ Д.В. Колеги, я дуже коротко. Я хочу наголосити сьогодні, що я в цілому розділяю той підхід, щоб в складі органу суддівського врядування, в складі органу, який обирає суддів, принаймні щонайменше була половина суддів. Я би хотів, щоб, можливо, ми це питання розглянули між першим і другим читанням. А на сьогоднішній день той законопроект, 3711, направити на перше читання в тому вигляді, в якому він є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви маєте на увазі щодо цього положення, зараз його не включати в текст закону?

МАСЛОВ Д.В. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

НОВІКОВ М.М. Я підтримую дану пропозицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, Михайло Миколайович?

НОВІКОВ М.М. Я підтримую дану пропозицію. Це питання можна вирішити між першим і другим читанням.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Почув. Тобто ваша пропозиція також полягає в тому, щоб зараз це питання не врегульовувати на рівні закону. Ми розуміємо, що будуть подібні правки від народних депутатів, і вже...

НОВІКОВ М.М. Однозначно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...вирішувати це питання між першим та другим читанням?

НОВІКОВ М.М. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є інші пропозиції від народних депутатів?

Народний депутат Макаров, будь ласка.

МАКАРОВ О.А. Я пропоную це зараз врегулювати. Тобто законопроект, який виходить з комітету, він має виходити з комітету таким чином, ніби ми готові приймати його в цілому. Якщо ми його підпишемо, відправляємо і самі кажемо, що він не досконалий, його треба правити, то грош ціна цьому законопроекту, який ми пишемо останні декілька місяців, а хтось 14 місяців його пише. Треба написати так, як ми пропонуємо його прийняти. І треба чітко написати, я погоджуюсь, що кількість суддів має бути або половина, або 8, з таким формулюванням, що раптом хтось пішов у відставку з Вищої кваліфікаційної комісії суддів, мається на увазі, не судді пішли у відставку з посади судді, а залишив ряди саме ВККС, щоб це не тягнуло за собою неповноважність всієї ВККС. Якщо не 8, їх 7, то, значить, чекаємо, поки призначать, ВККС не може засідати. Я би подивився, щоб формулювання було таке, яке не тягнуло би наслідки подібні, які я зараз вказав, і в такому випадку чітко вказати вже зараз, що, призначає Вищу кваліфікаційну комісію у складі 16 осіб, 8 з яких мають бути судді, або половина з яких мають бути судді.

І так само в тій статті, де ми говоримо, щоб... Це, здається, 95-а, чи 95-а прим., зараз подивимось, там, де подає на затвердження Вищої ради правосуддя пропозицію щодо нового складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів, там дописати: "половина з яких має бути судьями або судьями у відставці". Це не важко дописати.

І якщо пропозиція - подавати законопроект без правок, без того, на що ми зараз звертаємо увагу, то знов-таки ми витрачаємо час. Це значить, що зібралась якась робоча група невеличка, 3 чоловіки, які потім це все затвердили без змін на підкомітеті, тепер хочуть затвердити це без змін на засіданні комітету, і потім до другого читання знову втрюх чи вчотирьох рулить, що приймати, що не приймати. Для чого ми тоді витрачаємо час, якщо ми очевидну річ, яку запропонувала Голова Верховного Суду, ви переконалися, що це написано в рекомендаціях Венеційської комісії, редакційно це дуже нескладно внести, чому ми зараз не можемо це внести? І слухати потім між першим і другим читанням критику від цих інстанцій, від громадськості, від міжнародних інстанцій, від суддів, від всіх інших, для чого це робити? Хто так закони пише, поясніть мені?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Анатолійович, дякую вам.

Мова йде не про те, що ми хочемо подати недосконалий законопроект. Я вам просто гарантую, що, незважаючи на наше рішення, або якщо ми проголосуємо про мінімальну квоту для суддів, або якщо ми залишимо так, як є, буде протилежна правка, ми цього не уникнемо.

Тому пропозиція, наскільки я почув, від народних депутатів була: саме зараз прийняти рішення, зосередитися, залишити той текст, який є. Ваша пропозиція є - включити зараз це в текст законопроекту. Але ми всі розуміємо, що між першим та другим читанням будуть правки від народних депутатів, які будуть пропонувати протилежну позицію. Тобто мова не про те, що ми хочемо прийняти зараз законопроект, який не є недосконалим.

Тобто є дві пропозиції зараз. Пропозиція від народних депутатів Маслова та Новикова зараз не включати цю квоту до законопроекту. І є пропозиція народного депутата Макарова включити те (я так розумію, це до частини третьої статті 92), тобто таким чином: «Вища кваліфікаційна комісія суддів

України складається з 16 членів, 8 з яких мають бути суддями... - і далі за текстом, - які призначаються Вищою радою правосуддя...»

ДЕМЧЕНКО С.О. Є ще слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... або суддями у відставці, я так розумію. Правильно?

МАКАРОВ О.А. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми зараз голосуємо не за...

ДЕМЧЕНКО С.О. Пане Андрій, можна слово ще?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зараз надам слово.

Або суддями, або суддями у відставці. Я просто для того, щоб цю пропозицію чітко поставити на голосування.

Народний депутат Демченко, будь ласка.

ДЕМЧЕНКО С.О. Дякую.

Колеги, шановні присутні, всім доброго дня! На мою думку, підтримуючи першу чи другу пропозицію, ми маємо виходити з наступного. Ми з вами отримали законопроект, який повернутий на повторне перше читання. Відповідно до Закону про Регламент законопроект повертається на повторне перше читання, коли є необхідність щось в ньому змінити, уточнити, привести його у відповідність до чого і так далі, і так далі, про що має вказати Верховна Рада. Верховна Рада на це нічого не вказала. Але коли ми голосували повернення на повторне перше читання, були такі висловлювання, що причиною повернення на повторне перше читання є невідповідність

законопроекту висновку Венеційської комісії. На мою думку, якщо ми зараз будемо реєструвати законопроект, який не відповідає висновку Венеційської комісії, то ми маємо тоді зрозуміти, що ми не приводимо його до відповідності Венеційської комісії, а маємо інші якісь підстави задля перегляду в повторному першому читанні. Іншого розуміння позиції голосування за першу пропозицію або за другу пропозицію не буде. Немає такого розуміння голосування, наприклад, за першу пропозицію, що давайте проголосуємо будь-що, щоб внесли вже, зареєстрували будь-що, а потім будемо виправляти. Нам Верховна Рада його повернула на повторне перше читання. Це означає, що Верховна Рада не дозволила виправляти помилки чи невідповідності з думками депутатів народних між першим і другим читанням щось, розумієте? Тому ми зараз, підтверджуючи або перше рішення, або друге, ми з вами приймаємо рішення: або ми його маємо привести у відповідність до висновку Венеційської комісії і виправити відповідні невідповідності в цьому законопроекті, або ми маємо іншу думку, думку комітету, і відповідно до неї буде зареєстрований даний законопроект.

Я просто прошу звернути на це увагу, ми маємо логічно послідовні дії якісь зробити. І коли нам повернула законопроект Верховна Рада, ми маємо вже щось відповісти на це. Ми не можемо не враховувати те, що ми його виправляємо, чи покращуємо, чи налагоджуємо в ньому щось. І що ми беремо за орієнтир, саме тут ми і визначаємо. Голосуючи за перше питання, ми просто виходимо з наших особистих думок, як ми бачимо ситуацію і що ми хочемо враховувати з Венеційської комісії чи ні. Голосуючи за другий варіант, ми з вами виходимо з того, що ми виправляємо даний законопроект і приводимо у відповідність до Венеційської комісії.

В мене все. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Сергій, для того, щоб я уточнив, тобто наразі ви підтримуєте пропозицію пана Олега Макарова? Нечутно, включіть мікрофон, будь ласка.

ДЕМЧЕНКО С.О. Щодо пропозицій - ми будемо голосувати, я просто озвучив свої думки. Якщо я підтримую першу пропозицію, значить, я вважаю, що я її підтримав, виходячи з того, що я вважаю, що не все з Венеційської комісії ми маємо врахувати. І це, на мою думку, буде відповідати рішенню Верховної Ради, коли вони повертали даний законопроект нам на повторне перше читання. Якщо я проголосую другу думку, саме пана Макарова, тоді я буду виходити з того, що ми вважаємо, що Верховна Рада нам повернула цей законопроект, обов'язково щоб виправили невідповідності до Венеційської комісії, які..... Більш нічого. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Сергію.

Хто ще хоче висловитися з цього питання?

Михайло Миколайович Новіков, будь ласка.

НОВІКОВ М.М. Я хочу звернути увагу, що я свою частину доповіді якраз і розпочав з тексту Венеційської комісії. Чому я погодився з пропозицією депутата Маслова? Тому що хотілось би, щоб у нас була єдність у розумінні. Якщо у нас дійсно є єдність у розумінні, що ми маємо дотримуватися висновків Венеційської комісії, то я готовий в тому числі підтримати свою попередню пропозицію, якщо буде така думка і єдність позиції комітету, щодо того, щоб зазначити зараз в законопроекті те, що зазначила Венеційська комісія щодо кількісного складу Вищої кваліфікаційної комісії. Вісім або половина, давайте зараз проговоримо щодо редакції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я думаю, щоб ми зараз з вами не витрачали час щодо чіткої редакції, ми з вами зрозуміли принцип, який запропонований народним депутатом Макаровим. А потім, якщо ми приймемо якийсь принципове рішення, тоді доручимо секретаріату підготувати відповідну норму, яку ми з вами ще раз перевіримо, і тоді будемо підписувати законопроект.

Народний депутат Бабій, будь ласка.

БАБІЙ Р.В. Дякую, Андрій Євгенович.

Пару слів буквально. Я, в принципі, хотів озвучити ту думку, яку Сергій Демченко висловив, тому не буду повторюватись. Теж стою на позиції, що, оскільки ми десь для себе вирішили, що ми враховуємо висновки Венеційської комісії, і більшість колег з цим погоджуються, то вважаю, що дійсно, можливо, на цьому етапі ми маємо включити цю норму. А до другого читання ще проведемо додаткові дискусії, Андрій Євгенович, ви говорили, ви впевнені, що будуть і так, і так правки, то ми там...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Безумовно.

БАБІЙ Р.В. ... то ми там ще продовжимо цю дискусію. Але, дійсно, до повторного першого читання потрібно по можливості розглянути саме висновки Венеційської комісії, якщо є підтримка більшості комітету, відповідно їх врахувати в доопрацьованому тексті законопроекту. Але, в принципі, моя загальна позиція, що, дійсно, ми маємо швидко закінчити, видати, до другого читання, очевидно, дискусії ці продовжаться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я думаю, що з урахуванням того принципу, який ми вже десь там погодили більш-менш більшістю комітету

щодо врахування всіх рекомендацій Венеційської комісії, то, мабуть, пропозиція від народних депутатів, яка зараз пролунала, мабуть, вона виглядає - це моє розуміння, - більш такою зваженою. Тобто, якщо ми все врахуємо, то можемо врахувати і цю пропозицію.

Тоді, якщо... Зараз після виступів депутатів я тоді пропоную поставити на голосування пропозицію, яку першу озвучив більш чітко народний депутат Макаров, щодо того, що частину третю статті 92 викласти в такій редакції, що «Вища кваліфікаційна комісія суддів України складається з 16 членів, 8 з яких мають бути судьями або судьями у відставці». Оце беремо десь в лапки і доручимо секретаріату підготувати, запропонувати відповідну версію, яка буде повністю відтворювати нашу ідею, цю запропоновану ідею...

БАБІЙ Р.В. Андрій Євгенович.!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да.

БАБІЙ Р.В. Я перепрошую, але обов'язково вказати також стаж суддівський, що не менше 15, 10 років.. Не просто судді або судді у відставці, а які мають стаж роботи не менше стільки-то років.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо не заперечуєте, тоді ставлю на голосування з цією пропозицією народного депутата Макарова, з врахуванням того, що тільки що додав народний депутат Бабій. Ставлю на голосування.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

Народний депутат Демченко. Сергію!

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За. Дякую.

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін – за.

Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

Народний депутат Маслов.

МАСЛОВ Д.В. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш. Немає.

Народний депутат Пузанов. Немає.

Народний депутат Соболев. Також його не бачу.

Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій. Пане Богдан!

Народний депутат Фріс. Також його немає.

Так, рахуємо. 13 – за, проти – 0, утримався – 1. Рішення прийнято. Секретаріату доручаємо підготувати відповідну пропозицію.

Так, переходимо до статті 93 – це «Повноваження Вищої кваліфікаційної комісії суддів України». Пропозиція, яка запропонована, полягає в тому, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України самостійно, тобто без погодження з Вищою радою правосуддя, тобто Вища кваліфікаційна комісія суддів України затверджує форму, зміст заяви про участь у доборі кандидатів на посаду судді... кандидата на посаду судді, порядок складення відбіркового іспиту та методику оцінювання його результатів, порядок складення кваліфікаційного іспиту та методику оцінювання кандидатів, положення про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді, порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, порядок формування і ведення суддівського досьє (в дужках) (досьє кандидата на посаду судді) та інші процедури виконання комісією її функцій. І пункт 6-1 існуючої редакції закону виключити.

Є якісь зауваження щодо цього? Пані Ольга Совгіря, будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. У мене є ще зауваження до 92 статті. Мені здається, ми цього вчора не проговорювали, частина шоста: «Вища кваліфікаційна комісія суддів більшістю голосів від її складу, визначеного законом, затверджує регламент, що визначає порядок роботи комісії в межах, установлених цим законом».

В мене просто є запитання. Наприклад, якщо потрібно буде в регламенті прописати порядок поводження з якимись документами і це визначається Законом про архіви і архівну справу, наприклад, то чи не обмежуємо ми виключно цим законом межі цього регламенту? Можливо, нам потрібно встановити: в межах встановлених цим та іншими законами, чи законами України, на пропозицію...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Олю, ми не обговорювали це питання, тому що пропозиція була залишити існуючу ще в Законі про судоустрій редакцію. Тому до неї не пропонувалось жодних змін і в самому тексті закону 3711, тому ми і не обговорювали...

СОВГИРЯ О.В. А частина сьома?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Частина сьома, вона просто відтворює частину п'яту діючого закону.

СОВГИРЯ О.В. Тоді в мене запитання є. Дивіться, у нас тут йдеться про те, що є два офіційних джерела оприлюднення інформації - це офіційний веб-сайт та офіційний друкований орган, веб-сайт та офіційний друкований орган, які є офіційними джерелами. От у мене запитання: якщо інформація з'являється, наприклад, тільки в офіційному друкованому органі і не з'являється на офіційному веб-сайті, це є офіційною подачею інформації? Наприклад, про конкурс повідомляється тільки в офіційному друкованому органі, їх там видається накладом 5 примірників, наприклад, а не подається ця інформація на офіційному веб-сайті. Чи не потрібно встановити якийсь пріоритет для сайту все-таки в частині подачі інформації? І якщо подається в різний час, така є проблема, наприклад, колись вона була з актами Верховної Ради, наприклад, в журналі раніше, на сайті пізніше, від якого моменту... чи навпаки, не має значення, то від якого моменту рахувати строки, наприклад?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я просто не чув...

НІМЧЕНКО В.І. По першому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... питаннями. Ми можемо, зараз у нас на зв'язку є і Богдан Моніч, і, я так розумію, Андрій Овсієнко, і Валентина Іванівна Данішевська. Я звертаюсь до вас: чи були десь в історії роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів випадки, коли була якась або невідповідність між інформацією, яка була надрукована в цих органах, або вона була опублікована в різні часи, що якимось чином порушила права зацікавлених осіб?

Шановні представники судової влади, чи є хтось зараз на зв'язку з нами?

ВЛАСЕНКО С.В. Я вам могу сказать, что такое было, делал это Виктор Федорович Янукович, известный политический деятель, и публиковал на сайте так, чтоб нельзя было найти, в каких-то... то есть не на первой странице сайта, а публиковал где-то, где-то, где-то, а потом рассказывал, что, смотрите, я опубликовал 2 дня назад, а то, что вы не знаете, это ваши проблемы.

СОВГИРЯ О.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я мав на увазі чи в історії з ВККС були якісь... Тому що ми розуміємо, в принципі, органи судової влади, вони дуже прискіпливо виконують саме такі регламентні вимоги до власних документів.

Пан Андрій Овсієнко, будь ласка.

ОВСІЄНКО А.А. Доброго дня! Існуюча модель, визначена частиною сьомою, вона вже функціонує фактично з 2016 року, коли було прийнято 1402 - Закон "Закон про судоустрій і статус суддів". Наскільки мені відомо, таких розбіжностей або проблем за цей період не було. Вища кваліфікаційна комісія проводила і конкурси, і добори, і кваліфікаційне оцінювання, то якихось проблем або

неузгодженостей між тим, де публікується інформація, яка має значення для тих чи інших процедур, я не пригадую таких випадків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Я можу додати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валентина Іванівна, будь ласка.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Дивлячись на судові спори, які з цього приводу виникають, то на моїй пам'яті було таке, що, навпаки, суддя обурювався тим, що була подана інформація, яка залишається на сайті ВККС, і він не вдоволений тим, що там щодо нього, щодо його даних є інформація.

І ще був позов про те, що ВККС публікує не всі рішення без виключення, які вона приймає, а лише ті, які стосуються процедур. От інших таких предметів оскарження я не пам'ятаю принаймні, не було більше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валентина Іванівна.

Тобто мова йде більш про таку надмірну активність ВККС з точки зору інформування про свою діяльність, а не якісь ситуації з приховуванням інформації.

Дякую.

СОВГИРЯ О.В. Колеги, у мене все-таки є пропозиція...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Ольга, будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. У мене все-таки є пропозиція дописати, що інформація про конкурсні процедури, які проводить ВККС, обов'язково висвітлюються на офіційному веб-сайті. Тобто в друкованому виданні це може бути факультативно, але пріоритет все-таки офіційний сайт повинен мати.

ОВСІЄНКО А.А. Андрій Євгенович, якщо можна, одне невелике доповнення. Регламент ВККС він, наскільки я пам'ятаю, містить розмежування того, де яка інформація зазначається. Тому це регламентний документ і регламентна процедура.

СОВГИРЯ О.В. Це регламент, сьогодні він містить одне, а завтра може містити інше чи взагалі нічого не містити, така собі ситуація. Це все-таки важливо, тому що принаймні щодо оприлюднення законів колись така проблема виникала. І в Законі про Регламент Верховної Ради чітко визначено, що саме оприлюднення в "Голосі України" є раніше, ніж в журналах, "Офіційний вісник України" є пріоритетним опублікуванням. Тому і я говорю про цю проблему, і вона теоретично може бути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Ольга, тобто пропозиція така: доповнити частину сьому статті 92 (я про зміст) положенням про те, що інформація про конкурсні процедури обов'язково розміщується на веб-сайті, офіційному веб-сайті ВККС?

СОВГИРЯ О.В. Так.

ВЛАСЕНКО С.В. Пані Оля говорила трошки про інше. Вона говорила про те, що це має мати пріоритет по відношенню до друкованих засобів масової інформації.

СОВГИРЯ О.В. І це також. І конкурсні процедури...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як це сформулювати, пані Оля?

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Це відповідає дійсній практиці. Тому в цьому, власне, нічого такого немає.

ВЛАСЕНКО С.В. А у мене пропозиція інша. А давайте навпаки зробимо: щоб у нас не з'являлося таких конкурсів, як у нас були в ДБР, коли опублікували сьогодні і на завтра призначили, і сказали, що через 2 дні всі мають здати документи, а хто не здав, той не приймає участь у конкурсі, принаймні "Голос України" виходить раз на тиждень, немає жодної проблеми публікувати це оголошення в "Голосі України", все-таки офіційне видання Верховної Ради...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, частина третя запропонованої статті 95 якраз говорить: «Оголошення про початок конкурсу, умови та строки його проведення публікується у газеті «Голос України» та оприлюднюється секретаріатом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії не пізніше ніж за 3 місяці до дня закінчення строку повноважень...», - це строку повноважень члена Вищої кваліфікаційної комісії...

СОВГИРЯ О.В. Це одна із підстав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Може, краще, коли ми дійдемо до цієї частини статті 95, там щось додати? Просто, щоб ми не створювали в різних частинах про одне й те саме.

СОВГИРЯ О.В Як би на розсуд комітету, але я би тут щось визначила, тому що два паралельних джерела, дійсно, може бути проблема.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, в нас чітко визначено: стаття 95 «Порядок проведення конкурсу та призначення на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів». Це саме про те, що ви говорили, тобто якнайважливішу таку інформації про проведення конкурсних процедур, і саме там є частина стосується того, що оголошення про початок конкурсу, умови та строки його проведення публікуються в газеті "Голос України". Тобто це найважливіше, це співпадає з пропозицією Сергія Володимировича.

СОВГИРЯ О.В А якщо опублікували в газеті "Голос України", на офіційному веб-сайті ВККС і ще в офіційному друкованому органі з трьома різними датами, що має тоді пріоритети?

НІМЧЕНКО В.І. Перше, да...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я згоден з Василем Івановичем, перша дата має пріоритет. Я думаю, що "Голос України" буде мати пріоритет в будь-якому випадку.

НІМЧЕНКО В.І. Ми про що ведемо мову, шановні колеги: визначається добою з дня... в один день може бути надруковане, а якщо ніхто не надрукував, то його проблеми. З першого дня його публікації, і всі розмови припинити.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович.

Пане Денис Маслов.

МАСЛОВ Д.В. Так а там сказано за 3 місяці і за 10 днів, так, а в чому проблема, не розумію...

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

МАСЛОВ Д.В. І там, і там має бути розміщено в строк, встановлений в цій статті. І там, і там.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, Ольга Володимирівна, може, не будемо зараз обтяжувати...

СОВГИРЯ О.В. Добре, давайте поки що не будемо, дійдемо до 95-ї - тоді подумаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Тоді переходимо до 93-ї, я вже її зачитав під стенограму. Чи є якісь зауваження? Тобто це на виконання позиції Венеційської комісії щодо підвищення інституційної автономії ВККС.

Шановні народні депутати, є якісь зауваження?

_____. Немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо немає, то тоді я думаю, що немає сенсу голосувати, просто під стенограму, то консенсусом воно узгоджено.

Стаття 94 «Вимоги до члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України». Тобто частину першу ми виключаємо, тому що вона визнана такою, що не відповідає Конституції України. І далі в нас частина друга: «Членом

Вищої кваліфікаційної комісії суддів України може бути громадянин України, який володіє державною мовою, має повну вищу юридичну освіту та стаж професійної діяльності у сфері права не менше 15 років, належить до правничої професії і має бездоганну ділову репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет та відповідає критеріям доброчесності і професійної етики. Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України не може належати до політичних партій, професійних спілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності».

Це запропонована модель, я, просто повертаючись до того, що ми проголосували, про те, що не менше 8 суддів, тоді там приберемо норму про стаж, тому що вона для всіх членів Вищої кваліфікаційної комісії є однаковою.

Хто хоче висловитись? Ольга Володимирівна, будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. У мене є запитання до формулювання "повну вищу юридичну освіту". Можливо, ступінь бакалавр, чи ступінь магістр, чи ступінь спеціаліст, тобто як це передбачено Законом "Про вищу освіту". Немає такого формулювання зараз "повна вища освіта", це не зовсім правильно. Потрібно подивитися, попросити секретаріат сформулювати у відповідності до Закону "Про вищу освіту".

І, як на мене, колеги, тут дуже багато оціночних формулювань, які можуть викликати запитання у Конституційного Суду з точки зору їх юридичної визначеності: бездоганна ділова репутація, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет. Ну, ще "критерії доброчесності і професійної етики" - це зрозуміло, а от "суспільний авторитет і бездоганна ділова репутація" – це дуже суб'єктивні і оціночні, повторюю, поняття, які можуть створювати ризики зловживання ними для фільтрування кандидатів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Володимирівна, чи маєте ви, я перепрошую, пропозицію, тобто ви підняли важливі питання, але чи є пропозиція...

СОВГИРЯ О.В. Я би пропонувала ці критерії... залишити критерії «добросовісності», «професійної етики», можливо, «високих моральних якостей», тому що, наприклад, таке формулювання є в Законі «Про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини», але от «бездоганна ділова репутація і суспільний авторитет» – це надто такі загальні і обтекаемые поняття, не зрозуміло, які критерії їх визначення. І що таке «бездоганна ділова репутація», наприклад, якщо це, скажімо, фахівець... ділова репутація – це він що, повинен займатися якимось бізнесом, для того щоб оцінити: в нього бездоганна ділова репутація чи ні? А якщо він ніколи ним не займався? Що таке «суспільний авторитет»? Авторитет для кого? І так далі. Тобто я би пропонувала це виключити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Оля... Я перепрошую, зараз надам слово всім. Ви сказали: залишити "високі моральні якості". Там є "високі професійні та моральні якості".

СОВГИРЯ О.В. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. "Професійні" ми залишаємо, да, ваша пропозиція? Я перепрошую, я не почув.

СОВГИРЯ О.В. Так, залишаємо. Значить, дивіться, залишаємо "високі професійні і моральні якості".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

СОВГИРЯ О.В. "Відповідає критеріям доброчесності і професійної етики" - теж залишаємо, а от "бездоганна ділова репутація і суспільний авторитет" - я би пропонувала прибрати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А щодо повної юридичної освіти",= яка пропозиція?

СОВГИРЯ О.В. Пропозиція... Я просто зараз не готова це сказати, але потрібно подивитися по Закону "Про вищу освіту", мені здається, що там є інше формулювання. Це там не "повна вища юридична освіта", а "юридична освіта за ступенем магістр права чи бакалавр права".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за це.

Я просто також надаю доручення секретаріату це перевірити і привести у відповідність, тому що це, в принципі, більш техніко-юридичне питання, але краще його викласти в такій редакції, яка зараз відповідає діючому законодавству.

Шановні колеги, щодо того, що запропонувала Ольга Володимирівна, і взагалі щодо тексту запропонованого частини другої статті 94, будь ласка, хто хоче висловитися?

НІМЧЕНКО В.І. Можна? Німченко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, да, будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, якщо ми вже розводимо те, що підняла тему пані Ольга, це має рацію, ми дуже перезагружуємо. Те ж саме і стосовно

моральності, моральні якості, професійності. У нас є, чи моральні, чи аморальні, все. Це оціночне судження.

Друге. Що таке «високі професійні якості»? Що значить «високі професійні якості»? Ви ж подивіться, доктор наук, кандидат наук, то скажіть, а де ж були судді Верховного Суду, коли їх погнали на перекваліфікацію з суддів в докторів наук? Ви розумієте, що зробили? І ми сейчас це вводимо. Це волюнтаризм, который направленный якраз на те, щоб найти шпаринку, де познущатися, де профільтрувати, як було сказано, суддю і його ділові якості, і все інше, виходячи з суб'єктивної точки зору. Ми повинні перекласти на об'єктивні принципи, які не можуть бути... бачити со своей колокольни кожний. Ви ж подивіться, що робили з суддями, коли їх кинули на ці екзамени. Ви подивіться, що це таке... на суспільний авторитет. Хіба не права пані Оля? Що таке «суспільний авторитет»? І в кого, і в якому суспільстві? Ми розкололи суспільство і шукаємо, де він більш суспільний, авторитет. Це друге.

І третє: «відповідає критеріям доброчесності». Скажіть, будь ласка, якщо навіть юристи не придумали, навіть школа київська не придумала, я вже не кажу за харківську школу права, що таке критерії доброчесності чи професійної етики. От про що йде мова. Належна професійна етика, доброчесність. Все. Указано. От і все. Ми перегружаєм цю статтю, перегружаєм її зміст, і робимо, по суті, ми спотворюємо велике бажання, і нужне бажання, а ми його спотворюємо в ненужному руслі, от і все.

Тому я погоджуюсь з пані Ольгою, і я ще прошу оце все повикидати: високі... Низенькі чи високі, а хто знає? Для судді, скажіть, будь ласка, якщо він думає по-другому, але думає на кінцевому етапі так же, як і той, який думає, приймає рішення по якимось критеріям професійним, через дедукцію і дедукцію, то есть це ще не каже, що вирок у нього буде... залишиться в силі і не буде скасований.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович. Мова зараз йде про членів Вищої кваліфікаційної комісії...

НІМЧЕНКО В.І. Так точно! Так точно! Я про це... Я просто навожу приклад суддів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте так, є основна пропозиція, яка викладена, є пропозиція Ольги Володимирівни - прибрати "бездоганну ділову репутацію" та "суспільний авторитет", все інше залишити. Я так...

НІМЧЕНКО В.І. І є пропозиція прибрати "високі професійні". Просто "належну професійну підготовку".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Замінити "високі" на "належні". Я не знаю, тут, знаєте, "належні" – це також суб'єктивна оціночна категорія...

НІМЧЕНКО В.І. Просто "професійні", відповідний професійний рівень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Знаєте, коли оцінки виставляють, вони також є: "відмінно", "добре", "задовільно". *(Загальна дискусія)*

НІМЧЕНКО В.І. Пане Андрію, доктор наук кандидує до комісії. Скажіть, будь ласка, що ми будемо у них перевіряти? Доктор юридичних наук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)* Але якщо буде 100 докторів наук, з них же треба вибрати якимось чином 8?

НІМЧЕНКО В.І. Так і скажіть, як ви будете оцінювати?

СТЕФАНЧУК М.О. Василь Іванович, ви як ніхто знаєте, що є хороші доктори наук, а є не дуже.

НІМЧЕНКО В.І. Пане Миколо, звичайно!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте... тому що час, він плине. Хто хоче ще висловитися з цього приводу? Немає, так, бажаючих?

ДЕМЧЕНКО С.О. Як це немає? Дві особи машуть вам рукою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не бачу, я перепрошую, в мене щось... Все. Зараз бачу всіх. Я перепрошую. Да, в мене ви були в якомусь іншому... *(Не чути)*

ДЕМЧЕНКО С.О. Пан Власенко був перший, я - другий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Демченко, потім - Сергій Власенко.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ні, пан Власенко був перший. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді, добре, Сергій Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Сергій Олексійович.

Колеги, дивіться, в країні, де відсутнє поняття репутації, говорити про репутацію взагалі неможливо. В країні, де відсутні і збиті повністю моральні орієнтири, говорити про моральність як критерій дуже складно, тим більше високі моральні якості чи середні моральні якості.

Далі. Коли ми говоримо про етику, а скажіть, будь ласка, а якщо у людини, дійсно, була помилка 10 років назад і його притягли до відповідальності дисциплінарної за порушення правил відповідної етики, адвокатської чи суддівської, а потім 10 років він це спокутував і гарно працював, він підпадає під цей критерій чи не підпадає? Тому все суб'єктивно.

Ще один момент. Скажіть, будь ласка, колеги з більшості, насправді абсолютно аналогічні критерії стояли в переліку людей, яких обирали, припустимо, в комісію САПу. Кого ви туди понаобирали? Ви що, понаобирали когось по критеріям?

Тому давайте не займатися профанацією, залишаємо лише об'єктивні критерії. Тому що, що таке високий професіоналізм чи низький професіоналізм, я теж цього не розумію. Для когось він високий, для когось він захмарний, а для когось він на рівні плінтуса. І знов, хто буде судьями над тим всім, да? Кто будет люстрировать люстраторов – ключове питання, розумієте? Тому треба залишати лише формальні ознаки, а далі визначатися. Це перше.

І друге. Звичайно, що в будь-якій нормальній країні всі ці оціночні критерії, вони би працювали, тому що для будь-якої нормальної країни абсолютно зрозуміло, що таке моральна людина, що таке неморальна. Але високі професійні якості, послухайте, скільки у нас є суддів з відміненими судовими рішеннями? Всі, сто відсотків. Немає жодного судді у кого немає невідмінених рішень. Це ж можна використати як аргумент, що він непрофесійний, бо йому скасувала апеляція щось. Вибачте, а, може, в апеляції були не зовсім мудрі люди?

Тому я би суб'єктивне все прибирав, залишав би абсолютно чіткі, об'єктивні критерії. Вища освіта, я погоджуюся з Ольгою Володимирівною, повинна бути визначена, яка вища освіта, стаж в галузі права повинен бути визначений. Але в мене ще одне питання: а скажіть, будь ласка, він має відноситись до правничих професій, а що таке «правничі професії»? А де у нас є

перелік правничих професій? Що це таке? Можливо, я не знаю, можливо, десь в законі уже прийняли перелік професій, які відносяться до правничих, але мені це теж невідомо. Якщо у тебе є диплом, якщо у тебе є стаж правової роботи, але знов-таки давайте ми визначимось: нотаріусів можна обирати до ВККС? In-house lawyer можна обирати до ВККС? Давайте ми це визначимо. Чи правничі професії - малося на увазі самоврядні професії? Хоча нотаріус теж самоврядна професія. Кого? Кого можна обирати до ВККС? Судді, адвокати, прокурори, хто ще може бути членом ВККС? Чи будь-хто, хто має юридичну освіту і пропрацював інхаузом якийсь певний період часу десь? Чи він буде членом ВККС, чи він буде підпадати під критерії, чи не буде? Оце це треба проговорити, а все суб'єктивне прибирати, бо насправді воно правильне, суб'єктивні критерії правильні, тому що насправді член ВККС, член ВРП, суддя Конституційного Суду – це повинні бути люди, які зразки для юридичної спільноти, які є дійсно беззаперечними авторитетами. Але насправді всі ці гарні слова за останні 6 років настільки спаплюжені, настільки уже під ці гарні слова понавибирали людей, які цим гарним словам не відповідають, що, напевно, на якийсь час це треба прибрати, як мені здається.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за позицію.

Сергій Демченко. Потім - Іван Калаур.

ДЕМЧЕНКО С.О. Дякую, пане Андрію.

Колеги, я хотів звернути увагу на те, що завдяки законопроекту 3711-д, якщо він буде проголосований Верховною Радою, добір суддів відновиться не раніше вересня 2021 року.

Якщо ми з вами залишимо в цьому законопроекті, і це залишиться в законі в майбутньому, термінологію, яка є не визначеною чітко законодавством,

добір суддів у нас розпочнеться не раніше ніж вересень 2022 року. Тому що всі особи, які будуть приймати участь в цьому конкурсі, будуть мати можливість звернутися до суду, а в суду буде можливість трактувати так, як вони суб'єктивно будуть оцінювати. І ми зрозуміємо, наскільки може бути зупинений цей процес правовою невизначеністю відповідних термінологій.

Тому я пропоную дослухатися до слів пані Ольги і залишити в даному законопроекті термінологію, яка є беззаперечною, що не може трактуватися двояко, двусмысленно, або взагалі не буде мати будь-якого визначення. Інакше наш добір суддів, ще раз повторюю, не раніше ніж через 2,5 роки. Ми і так на рік його відкладаємо ще завдяки цьому законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Сергій.

Іван Калаур, будь ласка.

КАЛАУР І.Р. Доброго дня, колеги! Я з приводу цього поняття "правничі професії". Дійсно, таке поняття появилось, бо Верховна Рада попереднього скликання, там були внесені законопроекти про реформування юридичної освіти, і там появилось це поняття "правнича професія", до якої включалися три, чотири, пробачте – це слідчий, адвокат, прокурор і суддя. Але наукова спільнота не сприйняла цього поняття, тому воно так і десь зависло на рівні законопроектів.

З приводу редакції цієї статті, я хочу сказати, що ми не повинні його ускладнювати якимись високопарними словами, тому що воно не сильно впливатимуть на ті процедурні конкурсні механізми, якими буде керуватися комісія. Ну, просто треба прибрати оце дійсно: "висока професійна якість".

З однієї сторони, можна сперечатися, бо якщо є суддя, в якого частина рішень скасовані апеляцією чи касацією, про яку високу професійну якість ми

можемо говорити? Але якщо ми будемо заганяти всіх конкурсантів до якихось таких дуже розмитих понять, то в нас буде дійсно проблема з відбором членів кваліфікаційної комісії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пан Іван.

Роман Бабій, будь ласка. *(Шум у залі)*

БАБІЙ Р.В. Колеги, в когось мікрофон не виключений.

Я не довго. Я підтримую пропозицію Ольги Совгирі, по-перше, погоджуюся з аргументами всіх попередніх виступаючих. І просто, як на мене, то, можливо, взагалі не чіпати цю статтю, я колегам нагадаю діючу редакцію, що на посаду члена ВККС може бути призначений громадянин України, який володіє державною мовою, має повну вищу юридичну освіту та стаж професійної діяльності у сфері права не менше 15 років, належить до правничої професії та відповідає критерію політичної нейтральності. Там деякі моменти удосконалити, але дійсно те, що пропонувалося в 3711, мені здається теж зайвим і ускладнить роботу добору.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи правильно я розумію, пане Роман, що ваша пропозиція - взагалі залишити в редакції, яка зараз в лівій колонці? Але тут відповідає... Давайте...

БАБІЙ Р.В. "Відповідає політичній нейтральності" можна прибрати, тому що воно в наступному абзаці розкривається, власне. Щодо правничої професії, тут питання, можливо, дискусійне.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я думаю, що пан Іван нам добре нагадав. Я думаю, що коли приймали 1402, то була, я так розумію, така, більш системна ідея цю правничу професію десь врегулювати. Якщо вона не врегульована в законодавстві, то я думаю, що це може спричинити, дійсно, потім судові спори, те, що сказав дуже слушно Сергій Демченко. Я думаю, що з урахуванням вже попереднього досвіду, коли за позовом однієї людини зупинялися конкурси на сотні людей, наше завдання - дійсно залишити більш чітке формулювання цієї норми.

Тому, чи можу я запропонувати таким чином десь об'єднати пропозиції Романа Бабія і пані Ольги, оскільки вони так більш-менш були підтримані членами комітету? Наприклад, членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів може бути громадянин України, який володіє державною мовою, має... - там пані Ольга вже скинула посилання, як це, - другий вищий магістерський рівень... Ну, ми це уточнимо. Має зараз...

СОВГИРЯ О.В. Ярослав Юрчишин, це не я.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, я перепрошую, я від вас просто отримав.

ВЛАСЕНКО С.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Має повну вищу юридичну освіту... (Пане Сергій, я перепрошую). Має повну вищу юридичну освіту та стаж професійної діяльності у сфері права не менше 15 років, високі професійні та моральні якості та відповідає критеріям доброчесності і професійної етики. *(Загальна дискусія)*

ВЛАСЕНКО С.В. ...професійні якості, моральні якості високі. Що це таке? Хто визначає?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, давайте, щоб ми не заглиблювалися, нам треба приймати рішення. Ми почули вашу думку.

НІМЧЕНКО В.І. Куди заглиблюватися? Що таке високі професійні... В чому не правий я чи Власенко? Шановні колеги! І що таке моральні якості?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не говорю, що хтось неправий. Я говорю про те, що нам з цих 6 пропозицій, ми ж не будемо кожен ставити на голосування, де щось треба зменшити до двох, як не більше трьох.

Андрій Анатолійович Овсієнко просив слово.

ОВСІЄНКО А.А. Я перепрошую, що включаюсь в дискусію. На рахунок критерію політичної нейтральності – це поняття визначене Конституцією стосовно члена Вищої ради правосуддя (стаття 131). А щодо надмірної кількості критеріїв, то слід, мабуть, пам'ятати, що чинна редакція, пропозиція доопрацьованого законопроекту, вона не передбачає розкриття цих критеріїв, це віддається на відкуп конкурсної комісії, яка буде визначати цю критерійність щодо членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Єдине що, хотів би ремарку зробити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, Андрій Анатолійович. Це дуже важлива інформація.

Таким чином, давайте дещо спростимо ситуацію. Чи можемо ми залишити частину другу в тій редакції, в якій вона зараз є, просто змінити початок цієї статті: замість "на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України може бути призначений", зазначити так, що "членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів може бути", і далі за текстом, який зараз є в існуючій редакції:

"громадянин України, який володіє державною мовою, має повну вищу юридичну освіту та стаж професійної діяльності у сфері права не менше 15 років, належить... - отут "належить до правничої професії", може, прибрати, - та відповідає критерію політичної нейтральності", - тому що я не думаю, що ми маємо встановлювати менші вимоги, ніж до членів Вищої ради правосуддя.

СТЕФАНЧУК М.О. Андрій Євгенович, якщо дозволите, два моменти, які є надзвичайно важливими.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка. Микола Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. Дивіться, я би попросив зазначити туди два моменти. Не просто "володіє державною мовою", а "вільно володіє державною мовою", щоб в нас потім не виникли ситуації, когда он понимает, но говорить может через раз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фраза "володіння державною мовою", вона вже є такою усталеною в багатьох законопроектах, тому...

СОВГИРЯ О.В. Конституція, вимоги до Президента - теж просто "володіє державною мовою".

ГОЛОВУЮЧИЙ. "Володіє". Давайте не будемо...

СТЕФАНЧУК М.О. І другий момент, що стосується юридичної освіти: не нижче рівня магістр (спеціаліст). *(Загальна дискусія)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. По вищій освіті секретаріат нам запропонує коректне формулювання.

СТЕФАНЧУК М.О. В нас, на жаль, сьогодні бакалавр теж вже є повний рівень вищої освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте ми запропонуємо секретаріату підготувати нам чітку пропозицію.

Пан Олег Макаров.

МАКАРОВ О.А. Я хочу сказати, що мені термін "має високі професійні та моральні якості" зрозумілий, я прошу його залишити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, тобто давайте так, щоб ми почали збирати пропозиції. Значить, є перша пропозиція, ще раз, я надам слово... Або давайте так, Іван Романович Калаур.

КАЛАУР І.Р. Дивіться, я все ж таки пропоную оці "правничі професії" викинути, тому що воно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми з цим згодні. Ми з цим згодні.

КАЛАУР І.Р. І дуже слушна позиція є Миколи Олексійовича, тому що є юристи, які мають диплом спеціаліста, а є юристи, які мають диплом магістра. І вони по статусу прирівнюються, тому це слушне зауваження. Я вважаю, що до нього треба прислухатися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте так (це для стенограми), це зауваження для секретаріату, щоб нам підготували коректну норму, яка, безумовно, включає і спеціалістів, і магістрів, тобто не нижче. Зрозуміло, да? Тобто не бакалаврів.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голово, а можна уточнити, щоб зрозуміти позицію? А скажіть, будь ласка, всі, хто розуміють "високі моральні якості", якщо людина розлучена, то це високі моральні якості?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, я дуже вас поважаю...

ВЛАСЕНКО С.В. А якщо двічі розлучений? А якщо чотири рази розлучений, це високі моральні якості чи невисокі?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович! *(Загальна дискусія)* Колеги, давайте не занурюватися в дискусію.

Павло Павліш, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Ми закон пишемо, що значить не занурюватися? Ми закон пишемо!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, я почув.

ПАВЛІШ П.В. Сергій Володимирович, я з вами частково згоден, тому в мене таких два питання.

Перше. Я пропоную все ж таки визначити правничі професії, які мається на увазі, наприклад, суддя, адвокат, прокурор, нотаріусів ми беремо чи не беремо, тому що ми таке визначення не знайдемо.

Інше, згідно до цих моральних якостей, якщо пан Макаров Олег Анатолійович їх розуміє, то для нашого розуміння мені треба знати, які він вважає моральні якості мають бути ці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте... Ми таким чином будемо дуже довго це обговорювати. Я розумію, що це важливо. Я просто намагаюся як модератор цієї дискусії десь звести пропозиції до реалістичних і поставити їх на голосування разом з тими, які принципово депутати будуть вимагати.

Пан Павло Васильович, я думаю, що є пропозиції від народних депутатів просто прибрати фразу "правничі професії", тим самим ми залишаємо більш чітку правову визначеність. Тому що, якщо ми перелічимо ці професії, то це неможливість, наприклад, для науковців бути обраними до складу ВККС. Я думаю, що це не дуже правильно.

ПАВЛІШ П.В. Тобто залишимо діяльність у сфері права 15 років - і все?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стаж професійної діяльності у сфері права не менше 15 років. Таким чином залишити, да.

ВЛАСЕНКО С.В. Тобто нотаріусу в ВККС можна?

_____. Можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чому ні?

ВЛАСЕНКО С.В. Я не знаю, я запитую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не вважаю, що це може бути якоюсь проблемою. Це вже конкурсна комісія буде вирішувати, коли вони будуть між рівними за документами людьми вирішувати, хто, на їхню думку, є більш...

ВЛАСЕНКО С.В. In-house, який жодного дня не працював судовим адвокатом, теж нормально?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Формально підпадає.

ВЛАСЕНКО С.В. Колеги, так давайте ми обговоримо, кого ми хочемо там бачити членами ВККС, і вже під того, кого ми хочемо бачити, тоді будемо формулювати. Я ж задаю просто питання для того, щоб зрозуміти, про що ми хочемо написати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, я дуже поважаю вас за те, що ви піднімаєте важливі питання. Було б значно краще, якщо б ви одразу пропонували відповідь на ці питання.

ВЛАСЕНКО С.В. Відповідь у мене є: які мають практичний стаж роботи адвокатами, мається на увазі не адвокатами, а працювали в судах представниками, прокурорами в судах. Тобто прокурор, який займався розслідуванням кримінальних справ, але не має стосунку до суду, мені здається, не повинен бути членом ВККС. Тобто членами ВККС повинні бути ті правники, які здійснювали свою правничу діяльність безпосередньо в суді або є науковцями, які займаються практичними проблемами, пов'язаними з роботою суду. Тоді да. А якщо я in-house, просидів in-house і не уявляю собі, що таке суд і як він працює, але я формально потрапляю під критерії, і я буду членом ВККС? Ну який в цьому сенс? Щоби що?

ПАВЛІШ П.В. Шановні колеги, я хочу додати, що це є дуже важливе питання. І для того, щоб оцінювати належно суддів, які будуть приймати участь у конкурсі, ці особи мають розуміти, чим саме судді займаються і як вони виконують свої професійні обов'язки, і все інше. Тому я думаю, що нотаріус тут до цієї категорії зовсім не підходить, а дійсно особи, які хоч якось стикаються з судовим провадженням і мають якесь відношення до самого судового процесу. Дійсно, можливо, адвокати, прокурори, судді.

СТЕФАНЧУК М.О. Ви знаєте, іноді бувають нотаріуси, які ходять в суд набагато частіше, ніж адвокати. Таке теж є.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте по одному. Пане Миколо, ви зараз перебили, я перепрошую, пан Павло ще не завершив.

ПАВЛІШ П.В. Тому моя пропозиція: чітко визначити перелік цих правничих професій, щоб не було потім таке, що, дійсно, особа, яка сама не розуміє, чим займається суддя, буде вирішувати його долю щодо надання можливості працювати чи ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я просто нагадую, що ми тільки що проголосували за те, щоб не менш ніж 8 членів ВККС були суддями. Тому я думаю, що там є баланс тих людей, які розуміють, як працює судова система. Це просто такий короткий коментар.

Давайте так, щоб всі могли взяти слово: Стефанчук, потім Маслов (я перепрошую, я просто хочу одразу), потім Макаров, потім Калаур, і потім Овсієнко Андрій Анатолійович.

Да, будь ласка, Микола Олексійович.

ФРІС І.П. Андрій Євгенович, будь ласка, долучіть, скажіть, що я, для стенограми, присутній. Ігор Фріс.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для стенограми, якраз коли виступав Павло Васильович, для стенограми, до засідання комітету долучився Ігор Павлович Фріс. Дякую. Раді вас вітати!

Микола, будь ласка.

СТЕФАНЧУК М.О. Дуже добре, що долучився Ігор Павлович, він не дасть збрехати, що він як нотаріус неодноразово брав участь в судових процесах і, мабуть, може дати фору не одному адвокату під час оцінки реальності, справедливості винесення судових рішень. Це такий момент.

Що стосується юристів in-house. Донедавна дуже багато якраз in-house, вони готували базову документацію для тих, як кажуть, "асфальтних" адвокатів і "асфальтних" юристів, які брали участь в судових процесах, і вони теж розуміються на процедурах.

Якщо говорити про викладачів, їх теж не можна знімати з рахунку, тому що науково-педагогічні працівники і наукові працівники, вони мають формувати базу і вони теж мають право брати участь в цих органах.

То мені здається, що найбільш правильно – це просто ставити залежність від наявності/відсутності юридичного стажу, по аналогії як ми маємо наявність чи відсутність юридичного стажу для здачі іспиту на адвоката: Визначаємо: є юридичний стаж – допускається, немає юридичного стажу – не допускається. А вже яким він має бути... Тому що досить часто є адвокати, які взяли участь в одному-двох засіданнях - і після цього переходять на систему менеджерів. Вони

є керуючими партнерами і самі вже до суду не ходять, в них є ті адвокати, які представляють інтереси клієнтів.

Тому обмежувати - це було б не зовсім правильно. Давайте дамо можливість всім, хто має юридичний стаж, балотуватися до ВККС, а вже потім визначатися: відповідає він вимогам – не відповідає, чи може він здійснювати належну оцінку суддів, чи не може.

І що стосується моральних якостей, з приводу розлучень, одружень, мені здається, що тут потрібно зробити невеличку правку: "моральні якості для здійснення діяльності на посаді члена ВККС". І все. Тобто, щоб це були моральні якості, які не дозволяють брати хабарі, які не дозволяють бути засудженим за корупційні правопорушення і таке інше. А якщо, як казав депутат Власенко, була там якась в людини помилка, чи неправильно одружився, я думаю, що це не повинно впливати на вибір.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Миколо. Це дуже слухна аналогія з такими аналогічними законами, в тому числі Законом "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", щодо питання стажу.

Народний депутат Маслов, будь ласка.

МАСЛОВ Д.В. Колеги, я розумію, що, звичайно, краще нам в законі було б перелічити взагалі список осіб, які мають право зайняти посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії, і зняти всі питання.

Щодо формулювання, можливо, я щось забув, але є формулювання в нас - вимоги до кандидатів на посаду судді того ж самого. Є вимоги до кандидатів навіть, були до Верховного Суду. Там зазначено: стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше стільки-то років.

Можливо, є сенс прийняти це формулювання? Принаймні особа має бути професійним, діючим, фаховим юристом, правником. А те, що стосується, які професії відносити, не відносити, я вважаю, що є необхідність все ж таки дати можливість якісь дискреційні повноваження комісії, яку ми хочемо створити цим законом, щоб відбіркова комісія могла вирішити, чи нотаріус, який претендує на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії, здатний там працювати і здатний щось дати і привнести в цю посаду, виходячи з його життєвого досвіду, або інший юрист, in-house, чи який завгодно, здатний щось, має розуміння, як працює Вища кваліфікаційна комісія, має розуміти, чи він розуміє, як працює судова система. Можливо, це все ж таки має вирішити та комісія, а не ми все це маємо виписувати в законі?

Чесно і відверто, мені це, на жаль, дуже неприємно чути, що сказав Сергій Володимирович, стосовно того, що ми країна, в якій немає моральних устоїв, моральних якостей і так далі. Ми в законі не можемо...

ВЛАСЕНКО С.В. В якій зруйновані моральні якості, я сказав.

МАСЛОВ Д.В. В якій зруйновані, да. Від цього не змінюється зміст.

Я насправді погоджуюся з паном Макаровим: ми маємо ставити такі вимоги – моральні якості, маємо зазначати їх в законі. Саме з цією метою і буде працювати комісія, в тому числі, як пропонується, з представниками, яких запропонують міжнародні експерти. Це тимчасово. І це будуть ті дискреційні повноваження, і вона буде мати можливість визначити, чи людина відповідає, чи не відповідає, а не формулювати таких вимог до членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів. В нашій країні, як на мене, це неправильно. Ми маємо йти все ж таки до того, щоб не бути країною, в якій зруйновані моральні устої, а принаймні щоб новостворена Вища кваліфікаційна комісія була зразком того, де працюють люди з високими моральними якостями.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Денисе.

Народний депутат Макаров зараз.

МАКАРОВ О.А. Колеги і друзі, ми переходимо на якусь побутову мову, але хочу нагадати, що є і нормативні акти, які стосуються цього. Наприклад, якщо ми візьмемо Бангалорські принципи поведінки суддів від 19 травня 2006 року, то можу сказати, що у нас багато суддів не відповідають цим принципам, але це не значить, що ми в своїх вимогах не можемо згадувати про високі професійні і моральні якості, і потім під це вже дивитися: він в побуті, в своїй діяльності, в очах громадськості є людиною авторитетною, він є людиною моральною чи є людиною антиморальною і до нього будуть йти люди і нести свої справи для вирішення. Тому згадки про високі моральні і професійні якості, я переконаний, що мають бути. І для цього є навіть нормативний акт, про який ми маємо згадувати. На жаль, дуже рідко згадуємо і, на жаль, дуже рідко його перечитуємо.

Тому прошу це залишити. І про те, що у нас не все добре з моральними якостями у новопризначених посадовців, це правда. Бо якщо вони проходили по таких критеріях, які написані в законі, а потім ми будемо їх брати як стандарт: бачите, цей же пройшов, значить, всі інші мають бути такими самим, як ця недоброчесна і неморальна людина, - це погано. Але я-таки думаю, що якщо взагалі ми не напишемо таку вимогу, то і вимагати нічого не зможемо формально з того кандидата, вказуючи на різні сфери його життя, діяльності і всі його "подвиги", які в нього були зараз або раніше. Тому прошу залишити такі. І прошу підтримати мене.

І друге питання окремо давайте обговоримо. Стаж не менше 15 років, написано, тобто ми хочемо, щоб який був вік у цих людей? Тобто десь під 40 чи

там 35? Я думаю, що там в 33-35 вже може бути декілька у нас представників з досвідом роботи в сфері права 10 років, з високими моральними, професійними якостями, якщо це дійсно там кандидати наук, адвокати, якщо ми їх туди будемо рекомендувати, я думаю, що вони можуть бути 1-2, бути присутніми. І ці 15 років – це дійсно ми відсікаємо просто досить велику кількість претендентів, які могли би подати.

Стосовно юридичної освіти і стажу в сфері права. Знов-таки створити повністю комісію з нотаріусів, або повністю з адвокатів, або повністю з викладачів якоїсь сфери права, яка не дуже застосовується в судах, це буде шкідливо. Але нічого поганого не буде в тому, що у нас буде юрист, який викладає, не знаю, трудове право, наприклад, чи людина, яка, маючи юридичну освіту, працює в сфері права і пов'язана з, не знаю, з роботою, якоюсь психологією, якоюсь кримінологією, якоюсь іншою історією, яка дотична до професії, дотична до суду, але конкретно він не ходить в суди і конкретно там в перших інстанціях не стоїть в чергах до одного судді на весь район і не відчуває отого, що відчувають там інші люди. Нічого страшного, якщо таких буде декілька. Якщо тільки з них буде складатися, це погано.

Тому я залишив би стаж професійної діяльності у сфері права, мається на увазі, що конкурсна комісія, якщо ми вже будемо їй довіряти сформувати, так, як ми кажемо, вона дійсно обере найкращих людей, з яких 8 – це будуть судді і 8 будуть не судді, і, можливо, один з них буде, чи двоє, матиме 35 років, а не 40, і, можливо, один-двоє будуть, не знаю, спеціалістом, тим самим in-house, який дуже глибоко розбирався в якихось там питаннях, і людина моральна, і дійсно професія довіряє, і він їй дійсно не зашкодить, а тільки допоможе. Тому я би тут розширив можливість подавати таким людям свої анкети і дав би можливість з такого числа людей також обирати кандидатів, які, сподіваюся, успішно будуть працювати 4 роки у Вищій кваліфікаційній комісії суддів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олег Анатолійович.

Сергій Володимирович, я вам надам слово після Андрія Анатолійовича Овсієнка, просто щоб ви не тримали руку.

Короткий коментар щодо стажу. У нас просто, для аналогії, Законом про ВРП передбачений стаж 15 років, тобто пішли по аналогії з цих двох органів. Це вам зараз для роздумів, шановні колеги.

Я надаю слово народному депутату Калауру Івану Романовичу.

КАЛАУР І.Р. Дякую, Андрій Євгенович.

Шановні колеги, дивіться, з однієї сторони, ми хочемо змодельовати якусь демократичну норму, де б в цю комісія ввійшли широкі спектри людей, які мають великий досвід роботи в галузі права. З другої сторони, ми цю комісію самі обмежуємо, бо кажемо: 8 треба обрати з числа суддів, а решту будемо обирати з числа адвокатів, які ходять по судах, і з числа прокурорів, які ходять по судах. Мені здається, що вже простіше просто комісії дати список ВККС і сказати "проголосуйте її", і на цьому закінчатися всі відбори.

Я пропоную все ж таки, щоб це дійсно було демократично і щоб ми залучали широкі верстви суспільства, все ж таки не обмежувати комісію, а довіритися її професійним якостям, і вони дійсно виберуть тих, які будуть вважатися найкращими і які зможуть зробити оцей відбірковий конкурс по вибору до формування ВККС.

З приводу стажу. Я повністю погоджуюся, що теж стаж повинен бути. Якщо члени комісії наполягають на 15 роках... Хоча для мене 15 років – це, знаєте, трошки усунення молодого покоління юристів від цих конкурсних процедур, про які ми сьогодні говоримо. Я би все ж таки наполягав на стажі роботи не менше 10 років.

І з приводу моральних якостей. Якщо в нас немає згоди, то ми давайте підемо від зворотного. Що краще буде нормі: чи ми її викинемо, чи хай її залишимо? Я думаю, що краще буде, якщо ми залишимо в цій нормі високі моральні якості, і тоді в нас буде набагато краща і скомпонована норма цього законодавчого акту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Романович.

Андрій Анатолійович Овсієнко, будь ласка.

ОВСІЄНКО А.А. Дякую, пане голову.

Я лише хотів коротку ремарку з цього приводу. Стаття 69, частина шоста, Закону "Про судоустрій і статус суддів" визначає, що є для цілей цього закону вищою юридичною освітою, стажем професійної діяльності у сфері права, науковим ступенем і стажем наукової роботи. Ця норма має наскрізну дію, тому повертатися до нового врегулювання питання, наприклад, що таке стаж професійної діяльності, як визначається окремо для членів Вищої кваліфікаційної комісії, мабуть, не є доцільним. Я ще раз говорю про те, що ця норма є наскрізною.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, Андрій Анатолійович, за цю позицію, це дуже дійсно корисно.

Зараз народний депутат Власенко. Потім народний депутат Соболев. Для стенограми: долучився до засідання комітету народний депутат Соболев. Потім Німченко.

Сергій Володимирович.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане голову.

Я, по-перше, хочу подякувати Олегу Анатолійовичу Макарову за те, що ми врешті-решт розпочали концептуальну дискусію. Я не погоджуюся з тим, що він сказав по суті, але він почав концептуальну дискусію.

На моє переконання, членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів, яка здійснює абсолютно конкретні і зрозумілі повноваження, не повинні бути молоді хлопчики, не повинні бути люди, які взагалі не розуміють, що таке судова система, і вони на справах конкретних суддів будуть вчитися. Вони будуть конкурси проводити, співбесіди проводити і вчитися. То, може, краще спочатку навчитися, а потім прийти працювати?

Та ми в парламенті вже маємо людей, які вчилися перший рік, вчилися на "кошках", а "кошками" було все українське суспільство. Навіщо ми знову йдемо в питання нових облич і так далі? Давайте професіоналізм повертати. Людина, яка оцінює суддю або кандидата в судді, повинна сама розуміти, як працює суд, для того щоб дати оцінку, чи зможе цей кандидат бути суддею, чи не зможе, чи готовий він до високого звання українського судді, чи не готовий. Це перша позиція.

Друга позиція: по стажу. Давайте проговоримо, що таке реальний стаж в 10 років. Це мінус 4 роки в університеті, тобто це фактично 6 років практичної діяльності. Що, ця людина готова вже бути по суті людиною, яка буде визначати, хто готовий бути суддею, маючи 6 років стажу, і ще й не в судовій сфері? Та кого ми туди понабираємо? Який орган ми формуємо? Що ми там хочемо?

Що стосується моральних якостей. Проблема не в тому, я погоджуюся, що в нормальній демократичній країні, якою, на жаль, поки що Україна не є, так, це повинно бути. Але назвіть мені, будь ласка, кого уже обрали, в який орган, з високими моральними якостями. Ми отримаємо повну профанацію. В законі написано "високі моральні якості", а обираємо тих, кого обираємо. І правий Олег Анатолійович, який каже: пересічна людина відкриває закон і дивиться,

що такий-то Пупкін (не маю ніякої претензії до громадянина конкретного Пупкіна), але такий-то Пупкін, виявляється, має високі моральні якості, бо його кудись обрали, а людина взагалі нічому не відповідає.

Я розумію, що раніше, в радянські часи, було легше. Був моральний кодекс "строителей коммунизма", соответствуешь – вперед, не соответствуешь – значит, не проходиш. А ми зараз не можемо, я ще раз підкреслю, знов, при всій повазі, я переконаний, що Олег Анатолійович Макаров розуміє, що таке є високі моральні якості, що таке професіоналізм. Але, Олег Анатолійович, у вас і у пересічного члена комісії по відборі членів ВККС, повірте, будуть різні оцінки, що таке високі моральні якості, так само як вони різні у вас і у пересічного слідчого прокуратури, слідчого ДБР, припустимо, або слідчого НАБУ. У них одне розуміння високих моральних, і особливо професійних якостей, а у вас вони другі, тому що ви, Олег Анатолійович, маєте шалений практичний досвід роботи адвокатом в судах і ви знаєте, як це працює, ви маєте величезний життєвий досвід і, навіть будучи молодим за стажем депутатом, як людина з великим досвідом можете це робити.

Так я ще раз підкреслюю, нам потрібні ті, які будуть навчатися на "кошках", чи ті, які зможуть реально працювати одразу? І давайте припинимо профанацію, давайте припинимо писати, що вони всі мають високі моральні якості. Я ще раз кажу, подивіться тих, кого рекомендували в комісію по САПу, подивіться і скажіть мені, хто з них має суспільний авторитет, а хто з них має високі моральні якості? Це не можна писати просто так, тому що дефініцію, яку ми закладаємо, слова, які ми закладаємо в дефініцію, це може стати причиною позовів, я ще раз підкреслюю, позовів, які потім будуть нам все це тормозити.

Тому у мене пропозиція. Давайте ми залишимо фактичні критерії: вища юридична освіта – фактичний критерій, стаж в галузі права – фактичний критерій. Якщо ми хочемо обмежувати професіями, давайте про це подумаємо,

треба це чи не треба, дискутабельне питання. Давайте про це подумаємо. І володіння українською мовою – так, обов'язково, звичайно.

Але знов-таки я вам скажу із власного досвіду, ми коли в минулому скликанні писали Закон "Про державну службу" і записали, що критерій – вільне володіння державною мовою, потім почалися проблеми, бо Національне агентство з державної служби сказало, що треба іспити здавати, а у нас з'явилася одна контора на всю Україну, яка брала по 800, по 900 гривень за іспити з української мови для кандидатів у чиновники. Повірте, хороший був cash flow там, хороший, поки це все не поламали знов-таки через якийсь період часу.

Я розумію, що володіння українською мовою – це обов'язковий критерій, який ми повинні застосовувати, але теж без всяких папірців, які це підтверджують, тому що насправді це тоді чергова корупційна годівничка для якихось людей, які почнуть створювати агенції, які будуть давати сертифікати, що кандидат володіє чи не володіє вільно українською мовою.

Тому концептуально треба визначитись: перше - ми хочемо людей, які реально здатні відібрати якісних суддів, чи ми хочемо тих, хто буде вчитися там це робити.; друге - критерії всі суб'єктивні прибираємо, тому що на сьогоднішній день... Я би теж дуже хотів, щоб критерії були працюючими і щоб ми реально обирали людей, які мають реальний авторитет в суспільстві, але це не буде зроблено. Я готовий побитися об заклад, і через півроку ми це обговоримо з вами, що не буде у нас високоморальних людей в цій комісії, ані з боку тих запропонованих міжнародними експертами, хоч частково, можливо, будуть, але точно не буде там повний склад із високоморальних, високоавторитетних людей. Потім будемо мати проблеми з цим.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Володимирович.

Народний депутат Соболев Сергій Владиславович, будь ласка.

СОБОЛЕВ С.В. Шановні колеги, я думаю, що це не першого року дискусія, коли ми починаємо обговорювати порядок відбору, і тих, хто обирає, тих, хто може бути. Але, мені здається, є речі, які пройшли випробування терміном. Для мене, наприклад, особисто набагато важливіше – це політична незаангажованість осіб, які безпосередньо будуть займатися і підбором, і які далі будуть претендувати на високі посади.

У нас чомусь прямо Конституція дозволяє обмеження для суддів, які не можуть бути членами партій. Я вважаю, що, можливо, оскільки це стосується достатньо тривожної теми, для того щоб не було прямих політичних впливів, зробити все можливе через окремі, я розумію, що це обмеження можливі лише виключно тільки в Конституції, саме в такий спосіб унеможливити політичні впливи на роботу такої комісії і тих, хто її підбирає.

Друге – високі моральні якості. Ви знаєте, зараз відкриваєш Інтернет - і просто це далі неможливо читати і знайомитися, коли кожен день чиновники, судді, прокурори постійно потрапляють, та вже і представники офісу омбудсмена, постійно потрапляють в історії, які ви не підв'яжете ні під яку кримінальну чи адміністративну відповідальність, але ця особа є достатньо зрозумілою, якими принципами життєвими вона користується і як вона далі буде користуватися цими життєвими принципами.

Мені здається, що залишати "високі моральні якості" – це треба. Більше того, це обмеження в той чи інший спосіб можна завжди використати для того, щоб зупинити осіб, які, на жаль, не підпадають під прямі критерії, що вони не були засуджені, що вони не проходили по кримінальних справах, бо, дійсно, такого, можливо, і не було, але цим особам далі визначати долю дуже багатьох людей.

В нас, наприклад, обмеження щодо погашення судимості не діяло навіть на Президента, і ми мали Президента, який мав судимість. Тому я думаю, що в такому плані - да, це буде на розсуд комісії, але я вважаю, що комісія в такий спосіб зможе багато в чому зупинити осіб, які, на жаль, не відповідають. Мені байдуже, як це буде записано: вони високі, чи значні, чи будь-які інші, - але принаймні це буде зупиняти тих осіб, які вже засвітилися в таких неподобствах, які прямо не підпадуть ні під кримінальну, ні під адміністративну відповідальність.

Третє питання – це вік. Я абсолютно згоден з тими, хто вважає, що вік особи повинен бути все-таки принаймні визначальним, для того щоб особа ця могла далі мати судження стосовно інших осіб. Бо формально там 10 років юридичного стажу – це ні в якому разі це не визначає. От ми ж чомусь вводимо обмеження по віку для осіб, я маю на увазі нижнє обмеження, верхнє обмеження, я так розумію, ще рік-два - ми взагалі зніmemo, їх не буде існувати, особливо після останнього рішення парламенту, а от нижнє обмеження треба мати хоча б якесь. І тому одна ситуація, коли особа в 30 років буде мати право вже судити інших осіб і визначати, хто ким є; а з іншого боку, я думаю, що це повинно бути все-таки визначальним принципом, і, можливо, підійти до цього саме через обмеження вікове, а далі вже обмеження, яке вводиться, це, наприклад, не менше 10 років.

На цьому, можливо, все. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Владиславович.

Зараз народний депутат Німченко. Потім народний депутат Маслов.

Василь Іванович. Ми вас не чуємо, Василь Іванович, включіть мікрофон, будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Тепер чутно, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тепер чутно.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, стосовно правничих професій. Пане Сергію, стаття 131 Конституції передбачає такий термін, куди ж ми дінемося від цього? Те, що ви не знаєте його етимологію, то давайте звернемося до Конституційного Суду. Це частина сьома статті 131, що член Вищої ради правосуддя має належати до правничої професії. Прямо конституціодавець вказав, про що ми ведемо мову? Давайте ми це скинемо і скажемо, що ми помилилися. Якщо ми не розуміємо, що таке правнича професія, то зверніться до Конституційного Суду, він тлумачить норми Конституції.

І друге: стосовно заангажованості. Давайте ми застосуємо конституційний термін. Подивіться: "відповідати критерію політичної нейтральності". Згусток нормальний? І все, його обрати чітко. А писати: у нього мораль... Хтось вбачає в націоналізмі аморальність, а хто вбачає в слові "патріотизм", от про що йде мова.

І тому давайте ми спустимося, тихенько зайдемо в конституційне правове поле - критерій політичної нейтральності. Тому що ми пишемо "професійної діяльності в сфері права". Що таке "професійна діяльність у сфері права"? Це ж теж можна тлумачити і все інше. Давайте так, як в Конституції, не виходити, тим більше, що в нас уже було стільки накатано стосовно Вищої ради правосуддя і т.д., і інше.

І стосовно "високий", "надвисокий рівень освіти", у нас і такий термін є, в нашому законодавстві про освіту, ми там все можемо зустріти. Але давайте ми якось скоротимо жорстко і в терміни дійсно законодавчо визначені за етимологією, за порядком його застосування і за обсягом оцінки діяльності громадянина...*(Не чути)*

І якщо йде питання, бачите, застосовується суспільний авторитет. Це все виходить з того, що критерії оцінки екзаменаторів повинні бути. Екзаменатор – це людина, яка має авторитет. Я вам, до речі, скажу, академік Александров не мав вищої освіти, щоб ви знали, він закінчив, до 3 курсу в Одесі довчився, щоб ви вообщє-то розуміли, академік Александров. От, про що я кажу, стосовно авторитету людини і знання її.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за повагу таку до одеського рівня освіти, тому що 3 курси в Одесі, в принципі, достатньо, щоб потім стати академіком, це мені особисто приємно.

НІМЧЕНКО В.І. А я вам про це і кажу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я зараз надам слово народному депутату Маслову, і після цього я буду підводити якусь риску, щоб ми зрозуміли, за що голосувати.

Народний депутат Маслов.

МАСЛОВ Д.В. Колеги, в мене така пропозиція щодо вимог до члена Вищої кваліфікаційної комісії. Там після слів "належить до правничої професії" зазначити "відповідає критеріям доброчесності та за своїми професійними та моральними якостями здатний виконувати повноваження члена Вищої кваліфікаційної комісії".

Цю відповідність професійних та моральних якостей і буде визначати конкурсна комісія. В тому числі це буде можливість у конкурсній комісії з огляду на професійні якості, професійний шлях зробити висновок, що особа, чи

може виконувати повноваження, чи здатна вона виконувати повноваження члена Вищої кваліфікаційної комісії, чи ні, і за моральними так само.

Аналогічне поняття, як "здатний виконувати повноваження", застосовується, нагадаю, до суддів, коли встановлюється, чи здатна особа займати посаду судді. Тому ось є така пропозиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

СТЕФАНЧУК М.О. Якщо дозволите, буквально одне слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Олексійович, будь ласка.

СТЕФАНЧУК М.О. Я би взагалі прибрав позицію "належить до правничої професії". Чому? Серед нас є бувші судді, адвокати, прокурори, зараз ми є народними депутатами. Так само і людина, яка відпрацювала 20-30 років адвокатом, прокурором, вона могла піти з правничої професії і на даний момент не перебувати на ній. Тому давайте ми не будемо обмежувати таких людей.

НІМЧЕНКО В.І. А причому тут, причому тут... там загальний стаж роботи.

_____. Ні, там зазначено: "належить до правничої професії".

СТЕФАНЧУК М.О. Тільки по стажу, орієнтуватись тільки по стажу.

_____. Правильно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, тому що це означає, що тоді особа має відповідати всім критеріям одночасно. Тобто і мати стаж, і належати до правничої професії у час прийняття участі...

_____. Слушне зауваження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, я думаю, що слушне.

Давайте таким чином. У нас є... Я поспробую сформулювати якусь пропозицію, яка може бути підтримана більшістю народних депутатів. З урахуванням того, що ми десь концентруємося більш на об'єктивних критеріях, давайте таким чином: залишаємо за основу існуючу норму, яка зараз є в Законі про судоустрій, частину другу, і таким чином, але змінюючи початок: "Членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України може бути... – і далі, – громадянин України, який володіє державною мовою, має повну вищу юридичну освіту (тому що це розкривається в 69 статті цього закону) та стаж професійної діяльності у сфері права не менше 15 років". Це також стаж розкривається саме в цьому законі попередньо. А чому 15 років? Це аналогія із доборою до членів Вищої ради правосуддя і, до речі, до суддів Конституційного Суду України.

Далі. Прибираємо "належить до правничої професії", але залишаємо "відповідає критерію політичною нейтральності", адже це також передбачено статтею 131 Конституції як вимога до членів ВРП. І далі та фраза, яку запропонував народний депутат Маслов, ми її можемо всередину десь вставити, тобто "відповідає критеріям доброчесності та за своїми якостями..."

МАСЛОВ Д.В. За своїми професійними та моральними якостями здатний виконувати повноваження члена Вищої кваліфікаційної комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, ось така комбінована норма, яка включає в себе і об'єктивні критерії, і в тому числі частину суб'єктивних критеріїв, про які вже говорили багато народних депутатів.

Якщо я поставлю... Пропоную цю норму поставити на голосування, а секретаріат її вже оформить в якості норми законопроекту. Якщо є консенсус, можемо не голосувати. Якщо треба голосувати, давайте будемо голосувати. Чи хтось проти є цієї норми?

_____. Шановний головуєчий, у нас були різні пропозиції, тому....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді ставлю на голосування ту пропозицію, яку я озвучив.

Народний депутат Бабій. Ми вас не чуємо.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За. Дякую.

Народний депутат Божик.

Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти.

Народний депутат Демченко. Сергій Олексійович!

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур. Ми вас не чуємо. Будь ласка, для стенограми включіть звук.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Костін – за.

Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. Я – утримався. І прошу 1015 окремо поставити на голосування....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Народний депутат Маслов.

МАСЛОВ Д.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

Народний депутат Пузанов. Немає.

Народний депутат Соболев. Якщо можна, звук включіть, будь ласка, Сергію Владиславовичу, для стенограми.

СОБОЛЄВ С.В. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Шпенюв. Немас.

Зараз рахуємо. 12 – за, проти – 1, утримались – 3. 3 – утримались. Рішення прийнято.

Доручаємо секретаріату підготувати за стенограмою відповідну норму, відповідний текст частини другої статті 94.

Далі, частина восьма цієї ж статті. Це перелік осіб, які не можуть бути членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, там є пункт 1-й, 2-й, 3-й.

Пункт 1-й – це особи, визнані судом недієздатними або обмежено дієздатним.

Друге – особи, які мають судимість не погашену або не зняту.

Третє – особи, на яких протягом останнього року накладалось адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією.

І четверте, в яке пропонується зміни: особи, які були членами Вищої ради юстиції, Вищої ради правосуддя, а також особи, які були членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та були обрані (призначені) на цю посаду не за результатами конкурсу, проведеного конкурсною комісією, утвореною відповідно до статті 95-1 цього закону.

Далі, п'яте – особа... з існуючої редакції, особи, які обіймають адміністративні посади в судах та органах судової влади.

Шосте – особи, які не відповідають вимогам цього закону щодо несумісності з іншими видами діяльності та не усунули таку невідповідність протягом розумного строку, але не більше як протягом 30 днів з дня виникнення обставин, які призводять до порушення вимог щодо несумісності.

Ми залишаємо ту редакцію, яка є, тільки пункт 4 – це обмеження займати посаду нової Вищої кваліфікаційної комісії суддів для бувших членів Вищої ради юстиції, Вищої ради правосуддя, а також бувших, так скажемо, членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів.

Шановні колеги, прошу... Народний депутат Маслов, будь ласка.

МАСЛОВ Д.В. Шановний головуєчий, я розумію, що багато хто з колишніх членів Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії, мабуть-таки, не будуть відповідати тим критеріям моральних, можливо, якостей, можливо, доброчесності і так далі. Але формулювання неможливості їх перебування в законі, в законі напряду, на мою думку, це є люстрацією тією ж самою. Тому особисто я вважаю за необхідне прибрати взагалі цю норму, тому що, на мою думку, вона є неконституційною.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почув.

Народний депутат Власенко, а потім Макаров.

ВЛАСЕНКО С.В. Я насправді теж хотів уточнити, з якою метою внесено це обмеження. Тут може бути дві логіки. І ми повинні визначитися, з якою логікою ці обмеження вносяться. Тобто перше, про що сказав пан Маслов, – це люстраційна історія, і тут я його підтримую. Насправді ви ж створюєте таку незалежну, таку правильну комісію, яка тільки правильних людей буде відбирати, і вона, конечно ж, всіх поганих людей, які працювали у ВККС, у ВРП більше не обере. Це ж така ідеальна комісія, яка всіх побачить під рентгеном і все зробить правильно. Тому з люстраційної точки зору це неправильно.

Але може бути друга логіка, і ця друга логіка наступна. Припустимо, ми вже говорили, ви обговорювали, я не був присутній, але знаю, що таке

обговорення було, що член ВККС і член ВРП – це не професія, і не може одна і та сама людина ходити по ВККС, ВРП, по колу, так би мовити. Побув трішки членом ВККС, 4 роки, потім 4 роки членом ВРП, потім 4 роки іще десь посидів, а практичною діяльністю не займається. В цьому певна логіка є. Але тоді треба, напевно, я не знаю, напевно, якщо ми обмежуємо за таким критерієм неможливість перебування у ВККС, то треба прописати, що мова йде про тих, хто 4 роки був членом цих органів. Тоді, можливо, може бути якась логіка в цьому. Але я скоріше готовий пристати на пропозицію пана Маслова щодо того, щоб прибрати. Ми ж формуємо ідеальну комісію, яка в ідеальних умовах обере ідеальних людей, молодих, нових облич, які будуть знову далі тренуватись, набере їх, і хай вони будуть молоді і красиві, всі, включаючи порядних, тих, що раніше працювали, можливо, у ВККС і у ВРП.

До речі, я хочу вам нагадати, що в нас був період в історії країни, коли у нас були члени Вищої ради юстиції, які не змогли приступити до виконання своїх обов'язків. Такий період в історії країни теж був. Тобто люди були номінально членами Вищої ради юстиції, але Вища рада юстиції не змогла набрати повноважний склад. Це був період з березня 2014-го, якщо я не помиляюсь, по початок 2015 року. Можливо, навіть трішки довше.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Володимирович.

Я просто хочу ще раз наголосити шановним колегам народним депутатам, що з урахуванням того, що ми змінюємо підхід до формування з квотного на конкурсний, то, мабуть, пропозиція пана Дениса Маслова не обмежувати коло людей, які можуть спробувати через конкурс пройти, мабуть, вона є слушною. Тому що, якщо б це був квотний принцип, то, дійсно, ми можемо деякі запобіжними встановлювати. Але це питання, безумовно, дискусійне, і я хочу, щоб ми всі його обговорили.

Я прошу, якщо можна, після народного депутата Макарова - народний депутат Совгиря, а потім попрошу Андрія Анатолійовича Овсієнка також прокоментувати, якщо є якась позиція.

Олег Анатолійович, будь ласка.

МАКАРОВ О.А. Відреагую на те, що ті, хто були обрані, але не були членами Вищої ради правосуддя, або у Вищої кваліфікаційної комісії, то вони і не були, то вони можуть подавати свої анкети і стати...

ВЛАСЕНКО С.В. Ні-ні, Олег Анатолійович, я тобі хочу нагадати, що це були люди, які були призначені відповідними органами, які прийняли присягу, але оскільки тоді Вища рада юстиції не була сформована, вони не приступили до виконання обов'язків. Тобто вони були членами Вищої ради юстиції, але не приступили до виконання обов'язків. І формально потрапляють під те виключення, яке зазначено в законі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Володимирович. Давайте все ж таки по-одному. Дякую за те, що уточнили.

Олег Анатолійович, будь ласка, продовжуйте.

МАКАРОВ О.А. Ми знаємо їх прізвища, і мені невідомо, що вони бажали стати членами ВККС нового.

Колеги, у нас є норма, яку Михайло Миколайович планував змінити, яка говорить про те, що члени Вищої кваліфікаційної комісії можуть обиратися лише на один строк. І в тому випадку, якщо ми пишемо, що не можуть бути членами ВККС ті, хто уже були членами ВККС і членами ВРП, то логіка в цьому є. Ми ніякої люстрації не проводимо, ми просто кажемо, що у нас один строк. Чи ти був раніше обраний на конкурс, чи не на конкурс, чи як завгодно,

то другий раз сюди, будь ласка, не приходь. А це обмеження поставить, крім тих, хто був обраний на конкурсі, це значить, що ви хочете... До речі, цього у формулюванні немає, це у вас воно є, а нам не розіслали це формулювання, я тільки на слух його сприйняв. Це значить, що хочуть відправити, дати можливість комусь піти на другий строк.

Тому я би зараз одним реченням зрозуміло написав би, що ні ті, хто був уже, ні ті, хто зараз буде обраний новою конкурсною комісією, на другий строк йти не може. Другий строк - вважається в тому числі перебування у Вищій раді правосуддя, яка займається схожими... схожі функції виконує.

Мені тут ніякої люстраційної історії немає. Ви ж не можете сказати, що Президент не може йти на третій строк згідно Конституції, ми люструємо його. Він два строки пробув, а на третій не може. Ні, просто такий закон, що на третій строк не можна йти Президенту. А у нас написано, що на другий строк не можна йти члену Вищої кваліфікаційної комісії суддів, якщо він був раніше або якщо він був членом Вищої ради правосуддя. Це зрозуміло. І тому я пропоную це залишити і забрати це "крім", цю маленьку... метр державного кордону, через який можна багато чемоданів пронести.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олег Анатолійович.

Ми зараз працюємо - просто до уваги всіх членів комітету, - за тим текстом, який розсилався в п'ятницю всім членам комітету і дублювався також на електронну пошту.

МАКАРОВ О.А. А яка це стаття?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це стаття 94.

_____. Да, воно було в комітетському чаті викладено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, і електронною поштою всім надсилали ще в п'ятницю.

Ольга Володимирівна, будь ласка.

СОВГІРЯ О.В. Да, колеги, я хочу сказати, що, дивіться, ми не повинні забувати, що у нас є чинним Закон про люстрацію, який шостий рік розглядається на конституційність Конституційним Судом, і про очищення судової влади. Тому, в принципі, потреби дублювати другий раз щодо членів Вищої ради юстиції, які вже обіймали свої посади і можуть ще претендувати з якоюсь там люстраційною метою, як на мене, немає.

Але, можливо, Андрій Євгенович, є така пропозиція: дати доручення секретаріату уточнити, що там із поширенням дії цих законів на членів Вищої ради юстиції, і просто дати посилання, крім тих осіб, на яких поширюється дія Закону про очищення судової влади і Закону про люстрацію, дати відповідні формулювання, щоб ми тут не повторювались і не вигадували нові формулювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Надаємо таке доручення секретаріату це перевірити.

Андрій Анатолійович Овсієнко, будь ласка.

ОВСІЄНКО А.А. Дякую.

Я почну з того, що, в принципі, формуючи такий орган суддівського врядування, як Вища кваліфікаційна комісія суддів України, має бути орієнтир – це конституційні рамки насамперед. Конституція щодо Вищої ради правосуддя і щодо членів Вищої ради правосуддя визначає обмеження, за яким одна і та сама

особа не може обіймати посаду члена Вищої ради правосуддя два строки поспіль. То це як запропонована модель вже в Конституції щодо конституційного органу, а цілком може бути таким же чином екстрапольована і стосовно Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Це весь коментар.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Анатолійович, а ваша позиція? Це зрозуміло, ми просто зараз десь перейшли на обговорення, чи може один раз, чи може більше. Але, повертаючись саме до цієї норми, яка говорить про те, що ті особи, які були членами Вищої ради юстиції і Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів, з урахуванням того, що законодавець зараз намагається змінити саму модель: з квотного формування ВККС до конкурсного.

Яка ваша позиція? Чи варто обмежувати можливість осіб, крім тих, на яких розповсюджується Закон "Про очищення влади", це зрозуміло, це загальна діюча норма, ще раз спробувати по конкурсам бути обраним до складу ВККС?

ОВСІЄНКО А.А. Як на мене, доцільності в такому обмеженні немає з огляду на той підхід, який пропонується, до моделі формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Відкритий конкурс і конкурсна процедура передбачає максимальну відкритість цього процесу. І формальне обмеження щодо такого членства у Вищій кваліфікаційній комісії суддів раніше чи у Вищій раді юстиції немає під собою реальної необхідності.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, почув. Вам для того, щоб... на роздум, на розсуд ваш: ми можемо або взагалі прибрати цю норму, або повторити якимось чином норму, про яку говорила Ольга Володимирівна, зазначивши осіб, на яких розповсюджується дія Закону "Про очищення влади". Але з точки

зору юридичної техніки, мабуть, це непотрібно, тому що ця норма і так є загальнодіючою.

Денис Маслов, будь ласка.

МАСЛОВ Д.В. Давайте просто для себе прояснимо, чи ми приймаємо той підхід, що членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів особа може бути лише один раз в житті. І, як тут зазначено, Вищої ради правосуддя якщо був, то вже членом Вищої кваліфікаційної комісії теж вже бути не можеш. Якщо ми його приймаємо, такий підхід, то достатньо вилучити, я про це і хотів сказати, достатньо вилучити лише прив'язку до конкурсу по статті 95. І тоді ми автоматом розповсюдимо на всіх людей, хто коли-небудь був членом Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії і так далі. І потрібно нормально закріпити принцип, що лише один раз за життя можна бути членом Вищої кваліфікаційної комісії.

Якщо ми не встановлюємо цього, то тоді цей пункт 4 необхідно викреслювати повністю, як на мене. Маємо узгодити. Один раз за життя – тоді так: лише 95 прив'язку, прим.1, і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Колеги, закон не може мати зворотньої дії в часі. Ви не можете сьогодні сказати, що всі, хто був раніше членами ВРП чи ВККС, сьогодні не можуть прийти на конкурс.

_____. Чому?

ВЛАСЕНКО С.В. Не можете, бо це зворотня дія закону в часі.

_____. Та нічого не зворотня дія, Сергій Володимирович!

ВЛАСЕНКО С.В. Зворотна дія.

СОВГИРЯ О.В. Зворотня, звичайно, зворотня.

ВЛАСЕНКО С.В. Чистої води зворотня дія закону в часі. Людина, коли приходила в 2004 році у ВККС чи ВРП, не знала, що вона може бути лише один раз. А ви сьогодні кажете: "Ні, ми тобі сьогодні говоримо, що тоді ти повинен був знати, що ти будеш тільки один раз". І ви на цій підставі обмежуєте права. Тобто за цією логікою ніхто... Я не торкаюсь питань люстраційних, про які сказав пан голова, дійсно, це загальна норма, хай собі працює, хоча до неї теж є багато питань у тої самої Венеційської комісії, яка робила мільйон висновків з цього приводу. Але...

_____. Ми ще не знаємо, яке рішення Конституційного Суду.

ВЛАСЕНКО С.В. Теж цього ми не знаємо. Але поки що закон діючий, і він діє у нас. Ми його або скасовуємо, або змінюємо, або він діє. Він поки що діє.

Але, повертаючись, ми сьогодні не можемо сказати, що для всіх, хто раніше обіймав ці посади, сьогодні закрита дорога на конкурс, тому що це буде точно скасовано, мільярд процентів. Мільярд процентів! Ми можемо написати, що надалі це неможливо, але з сьогоднішнього дня. І по-іншому ніяк не буде.

СОВГИРЯ О.В. Це правда, підтверджую, що визнають неконституційним, скажуть, що не відповідає критерію легітимності.....тих осіб, які...*(Не чути)*

ВЛАСЕНКО С.В. Сто відсотків, сто відсотків. А, на жаль, формулювання...

_____. І порушує рівність можливостей.

ВЛАСЕНКО С.В. Не те що порушує рівність можливостей, а просто, я кажу ще раз, комусь, хто був членом ВККС в 2004 році, ніхто не говорив, що він може бути членом ВККС лише один раз. А ми йому сьогодні...

_____. Або членом Вищої ради юстиції.

ВЛАСЕНКО С.В. Не грає ролі.

_____. Він і не був членом Вищої кваліфікаційної комісії навіть.

ВЛАСЕНКО С.В. Не грає ролі, не грає ролі. Але, пане Денис, ви правильно сказали, якщо ми хочемо цей критерій запровадити, ми його можемо запровадити, але на майбутнє, не торкаючись попереднього, і сказати: хлопці, з сьогоднішнього дня працює отак, ви можете приходити, якщо пройдете - то пройдете, якщо не пройдете - то не пройдете, це ваше питання. Єдине обмеження – це Закон про люстрацію, який на сьогоднішній день діє. Визнають неконституційним його повністю або в частині – це обмеження теж буде або знято, або не знято. От і все.

МАКАРОВ О.А. Сергій Володимирович, вибачте, будь ласка, я не можу не відреагувати. Це все, що ви говорите, це стосується питання прав на роботу...

ВЛАСЕНКО С.В. Реагуйте.

МАКАРОВ О.А. Коли на роботу людина поступає, то ми не можемо його обмежувати. Зараз ми не говоримо, що ми наймаємо когось на тяжкий найманий труд, ми говоримо, що ми обираємо в якийсь орган. Так от, по вашій логіці, я зараз від зворотнього буду вам доводити, якби ми, наприклад, прийняли закон, що можуть бути тільки адвокати і тільки зі стажем роботи 10 років чи 15 в судах, що за кожен рік треба справку принести, а раніше дозволяли юрисконсультам і нотаріусам бути, то тоді ця норма, за вашою логікою, має вступати тільки через 10 років. Бо нотаріус ж не знав, що його не візьмуть на роботу, і він би тоді пішов адвокатом працювати. Він же ж хотів весь час бути членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів, пішов в нотаріуси, маючи на увазі, що потім його візьмуть у ВККС, а тепер ви йому не дозволили. Значить, дайте йому 10 років, тільки на майбутнє, інакше це люстрація. Це ж дурниця? Дурниця. Значить, те, що ви кажете, також не відповідає дійсності. Тому я переконаний, що ми зараз можемо встановлювати критерії і обмеження для людей...

ВЛАСЕНКО С.В. Олег Анатолійович, при всій повазі до вас, але давайте слова "дурниці" не використовувати.

МАКАРОВ О.А. Та я про свій вислів сказав "дурниця".

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую. Але прозвучало, як про інше....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, порозумілися. Зрозуміло. Все, добре. Давайте продовжувати.

Шановні колеги, ми зараз маємо, я думаю, що більш-менш є визначеність щодо обмежень для тих осіб... або зняття обмежень для тих осіб, які в минулому були відповідно членами таких органів, з урахуванням нового підходу, ще раз повторюю, що це буде конкурс, а не квота відповідної професії. І щодо майбутнього, ми можемо визначитися: піти за аналогією з нормою про Вищу раду (ВРП), де одна і та сама особа не може бути членом Вищої ради правосуддя два строки поспіль. Правильно я зрозумів, Андрій Анатолійович?

ОВСІЄНКО А.А. Конституційна норма, так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. То можемо застосувати цю аналогію, це буде виглядати зрозуміло. Тобто нам треба вирішити, чи це буде стосуватися тільки членів ВККС, або також розповсюдити на члена ВРП. Але це буде більш така складна конструкція, тому що не може бути особа, яка... не може бути, скажемо так... Давайте про принцип, що можна бути один раз, тобто не може бути два строки поспіль членом ВККС або... (я зараз, пане Денис, надам слово), або особа, яка була до цього членом ВРП, одразу бути обраною членом ВККС. Це про те, що говорив Сергій Володимирович, щоб одні і ті самі люди не, так сказати, переходили з одного органу до іншого.

Але, ще раз, ВРП формується за квотним принципом за Конституцією, ВККС буде формуватися за конкурсним.

Народний депутат Маслов, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голову, вибачте, а можна уточнити вашу позицію? А скажіть, будь ласка, а через один раз можна? Чи все-таки один раз в житті?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо ми підемо за аналогією... Ні-ні, я маю на увазі, якщо застосувати аналогію, яка існує у ВРП, то це не один раз в житті, то це через один раз.

Пане Денисе, будь ласка.

МАСЛОВ Д.В. Ні-ні, я не про те хотів сказати, давайте трошки пізніше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ви висловили пропозицію щодо того, щоб ми визначались, чи можна бути членом ВККС один раз в житті. Це можливо, ми це можемо врегулювати.

МАСЛОВ Д.В. Все, про це я сказав, що ми маємо визначитись: або один раз в житті має бути особа, або дозволяється їй бути...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А яка ваша пропозиція? Просто, щоб ми розуміли.

МАСЛОВ Д.В. Все, зрозумів. В мене така пропозиція, що особа не може бути два строки поспіль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто піти за аналогією ВРП.

МАСЛОВ Д.В. Через один - може.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, добре. Зрозумів.

МАКАРОВ О.А. У мене - один раз в житті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, тобто в нас... Давайте так, колеги, я пропоную для того, щоб ми прийняли якесь рішення... Да, Денисе, ще. Да.

МАСЛОВ Д.В. Одну хвилинку. Знаєте, про що, власне, я подумав зараз, що стосується строків, два строки поспіль? Я вибачаюсь, але якщо особа... вибув у нас один член Вищої кваліфікаційної комісії, знову проводиться конкурс на одного члена Вищої кваліфікаційної комісії, а як ми реалізуємо два строки поспіль тут, я зараз думаю, якщо у нас немає квотного принципу? І, припустимо, сформувався склад, одна особа вибула, проводиться конкурс, потім ще одна особа вибула. Як строки поспіль будуть рахуватися в цьому випадку? Я думаю, що це ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви маєте на увазі, якщо відбулась перерва якась там хоч в один день....

МАСЛОВ Д.В. Да, мабуть, що це просто... З огляду на порядок формування складно представити, як ми це будемо робити. Можливо, у колег є думки з цього приводу?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте не забувати, що буде конкурсна комісія, і якщо конкурсна комісія дійде рішення, що, мабуть, це вона буде рахувати як два строки поспіль, ви ж розумієте, що вона все одно приймає рішення суб'єктивно, базуючись на об'єктивних критеріях, але рішення є... все одно це якась колективна думка конкурсної комісії.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голово, це буде вирішуватись дуже просто. За 3 місяці до закінчення строку всі будуть йти у відставку. І буде новий конкурс через 3 місяці, і вони всі будуть розповідати, що у них не поспіль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію, я також адвокат. Я розумію всі ці, так сказати, можливості.

_____. Колеги, ми, мабуть, поспіль тут просто не зможемо реалізувати, тому залишається - один раз за життя.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Один раз за життя. Давайте. Я не думаю, що це є таким собі уже принциповим питанням.

ВЛАСЕНКО С.В. Але на майбутнє.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На майбутнє, безумовно. Микола.

СТЕФАНЧУК М.О. Колеги, дивіться, дуже гарно ця норма прописана. Знову ж таки за аналогією ми маємо Закон "Про вищу освіту", де зазначено: "Одна і та сама особа не може бути керівником відповідного закладу вищої освіти більш ніж два строки". І все. Більш ніж два строки. Поспіль, не поспіль - два строки, більше не потрібно. *(Шум у залі)*

.....забезпечуєте інституційну пам'ять для того, щоб можна було нормально впроваджувати роботу ВККС, і даємо можливість оновлення цього складу. Мені здається, що це було б ефективно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я особисто проти двох строків...*(Шум у залі)* Це не те, чого народ від нас очікує, два строки - це забагато.

НІМЧЕНКО В.І. До речі, Президент хоч в травні не пробув два повних строки, якщо ви пам'ятаєте, хто розбирається в дробях (це я для тих, хто так і не

зрозумів рішення Конституційного Суду), він не був повних два строки. От і все. Те, що пан Микола сказав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович.

Шановні колеги, ми можемо прийняти політичне рішення про один раз в житті, і цим дещо, так сказати, щоб уникнути таких, не тільки зловживань, а потім майбутніх судових позовів і дублювання членів Вищої кваліфікаційної комісії.

Ольга Володимирівна, будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. Єдине що, оце формулювання про один раз в житті давайте запишемо так, як в Конституції для Голови Конституційного Суду, що обирається на один чотирирічний термін. Тому що це формулювання "в житті", воно якесь з точки зору...

_____. Ні-ні, "в житті", то жаргонне було.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але це дуже добра пропозиція: обирається один раз на чотирирічний термін.

СОВГИРЯ О.В. Зараз я напишу.

НІМЧЕНКО В.І. Ми не можемо вказувати термін, колеги!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Термін, я також думаю, що це не варто, тому що в нас є...

_____. Я думаю, що ми сформулюємо.

СОВГИРЯ О.В. Зараз я напишу формулювання в чат.

НІМЧЕНКО В.І. Це не термін.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ.секретаріат підготує за нашою участю, хто бажає прийняти участь, підготує саму..... Але ми можемо проголосувати за принцип: чи один раз в житті, чи не може бути два строки поспіль. Один раз в житті, дійсно, це більш така чітка норма.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голову, і у нас з Олегом Анатолійовичем дискусія: на майбутнє чи не на майбутнє.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, я говорю зараз про майбутнє.

ВЛАСЕНКО С.В. Ні-ні, просто Олег Анатолійович наполягає на іншому, наскільки я розумію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бо він в праві це поставити на голосування, безумовно.

МАКАРОВ О.А. Почекайте, а що значить не на майбутнє? Тобто ми можемо призначати тих, хто був членами ВРП?

ВЛАСЕНКО С.В. Да, зараз да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми нікого не призначаємо, це буде конкурсна комісія, яка буде складатися з трьох представників Ради суддів і трьох представників з боку міжнародних організацій.

_____. Люстраційний закон розповсюджується чи ні?

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги! Шановні колеги ...

_____. Якщо він розповсюджується, то як?

НІМЧЕНКО В.І. ...це не право на професію, це право на зайняття посади. Якщо законодавець визначив його одним строком чи одним терміном, от вам і все. Це право на зайняття посади, яку і виписується, хто може претендувати на цю посаду, а не хто там перешкоджає право професії, оскільки "на майбутнє" раніше не було вказано. Причому тут це? Тут визначив законодавець, які обмеження зайняття цієї посади: людина, яка вже раніше займала посаду. Читайте з цього... Якщо так прийняв рішення законодавець. І все. Ні, то тоді його взагалі виключити, якщо ми вважаємо, що та ж Рада юстиції і все інше. Тут же унифіцировано все, ви ж бачите, який підхід. А ми повинні вийти із права зайняття посади. Законодавець визначив так і не інакше. Вести мову про обмеження якісь чи на майбутнє, я думаю, що тут немає сенсу ніякого. То давайте ми так і визначимося. Якщо це право на зайняття посади, так і скажемо: не можуть бути членами Вищої ради юстиції, Вищої ради правосуддя і т.д, і т.п, і все. Тут немає нічого, щоб... тим більше про зворотню дію в часі закону. Не пришивайте рукав до одного місця, як кажуть, в Молдавії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, дякую. Як завжди, ви можете розрядити обстановку.

Шановні колеги, є ще одна пропозиція, яка... тобто залишити ще існуючу норму. Існуюча норма, вона діє як на майбутнє, так і на минуле. Тобто не можуть бути членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів - те, що зараз є в законі, - особи, які були членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради юстиції, Вищої ради правосуддя. Тобто це діюча норма, вона дещо обмежує..... вже були, але вона є запобіжником проти повторного обрання.

_____. Саме так.

НІМЧЕНКО В.І. Ставте на голосування.

ВЛАСЕНКО С.В. Ні, є декілька пропозицій. Ці всі пропозиції треба голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію, просто для того, щоб ми всі ці пропозиції зібрали, тобто є діюча норма, ми можемо її взагалі не змінювати і залишити так, як вона є, і вона буде діяти на майбутнє. Це буде означати, що не може бути другий раз поспіль обрана особа, яка вже була членом ВККС, була членом ВРП та Вищої ради юстиції. Вища рада юстиції – це тільки про минуле, але про майбутнє в тому числі ми таким чином визначаємо, що особа, яка була членом Вищої ради правосуддя, не може бути членом ВККС. Це ми як законодавець можемо зробити. Я в цьому жодної, так сказати, проблеми не бачу.

ВЛАСЕНКО С.В. Тобто ми сьогодні обмежуємо ті права, які у людини були ще вчора? О'кей, добре, давайте підемо цим шляхом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, я говорю, це діюча норма, вона, в принципі, ніким не була оскаржена, і ми можемо просто її залишити, вона буде діяти як на минуле, так і на майбутнє.

НІМЧЕНКО В.І. Сергій, не пришивай рукав к куфайке.

ВЛАСЕНКО С.В. Шить – это не наша тема, нам шили – это правда. А ми не шили.

НІМЧЕНКО В.І. Ви вірно зрозуміли.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, чи є зауваження принципів? Я розумію, що, мабуть, є в пана Сергія Володимировича Власенка, чи є принципів зауваження у інших членів комітету проти того, щоб залишити норму так, як вона є зараз в законі, просто не міняти нічого?

_____. Хай залишається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хай залишається.

Сергій Володимирович, ви...

ВЛАСЕНКО С.В. Я прошу поставити її на голосування, для протоколу, везде нужен протокол. Чтобы потом нам не шили, нужен протокол.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію, ви наполягаєте зараз на тому, щоб прибрати частину четверту.

ВЛАСЕНКО С.В. Дивіться, давайте ми поставимо на голосування частину четверту в тій редакції, як запропоновано, а далі буде видно, чи є сенс голосувати далі, чи немає, чи ми підемо зразу в Конституційний Суд і отримаємо те, що отримаємо, одразу. Бо я ще раз....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, я пропоную наступне. Ми ж зараз працюємо з робочим документом. Тобто ми можемо вирішувати будь-яким чином.

Я хочу тоді поставити першою пропозицію: залишити діючу норму закону. Якщо вона буде підтримана більшістю, значить, ми її залишаємо.

ВЛАСЕНКО С.В. А можна вас попросити її прочитати ще раз?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не можуть бути членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України особи, які були членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради юстиції, Вищої ради правосуддя.

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати. Залишити так, як є.

Народний депутат Бабій.

_____. Вибачаюсь. А які є зараз? У нас Андрій Анатолійович, щоб він зрозумів, чи може він бути членом Вищої кваліфікаційної комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За цієї статті він не може бути членом ВККС. Я думаю, що він і не наполягає.

ВЛАСЕНКО С.В. Це сьогодні, що буде завтра – ніхто ж не знає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А це ми сьогодні приймаємо рішення.

Народний депутат Бабій, будь ласка. Немає.

Народний депутат Божик. Також не бачу.

Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти.

Народний депутат Демченко.

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін – за.

Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Маслов.

МАСЛОВ Д.В. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. Відповідно до статті 58 Конституції закони та інші нормативні акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

Народний депутат Соболев.

СОБОЛЄВ С.В. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти.

Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. Утрималась.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утрималась.

Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. Наукова спільнота підтримує позицію професора Німченка. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ВЛАСЕНКО С.В. Ви маєте довіреність від наукової спільноти?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій є в чаті?

НІМЧЕНКО В.І. Так точно, він має довіреність.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

Так, рахуємо, скільки нас залишилось.

ФРІС І.П. Андрій Євгенович, утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс – утримався.

Так, рахуємо. У нас 9 – за, 2 – проти і 3 – утримались. Всього приймає участь 14 народних депутатів. Тобто рішення прийнято. Залишити діючу редакцію закону.

МАСЛОВ Д.В. Андрій Євгенович, дозвольте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступна стаття - це стаття 95. Це, я думаю, що намдесь на кілька годин роботи.

Да, пане Денисе.

МАСЛОВ Д.В. Шановний пане головуєчий, буквально ремарку. Я насправді не зовсім пожартував, тому що конструкція норми «які були членами Вищої ради правосуддя», тобто які на час обрання обіймають посаду члена Вищої ради правосуддя, за такою конструкцією, можуть бути членами Вищої кваліфікаційної комісії чи ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що ні, тому що вони... *(Загальна дискусія)*

Шановні колеги, давайте так, ми зараз...

_____. Редакційно записати, щоб це врахував секретаріат: є або були членами Вищої...

_____. Якщо вам зараз задати питання «ви були народним депутатом?», ви що скажете – «ні»?

ВЛАСЕНКО С.В. Якого скликання, я зразу задам питання.

_____. Чи були народним депутатом.....

ВЛАСЕНКО С.В. Якого скликання? Ні, дев'ятого скликання...

(Шум у залі)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте...

ВЛАСЕНКО С.В. Я не був народним депутатом, я є народним депутатом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це дуже цікава дискусія, але....

НІМЧЕНКО В.І. Та немає там дискусії, сам факт статусу...

_____. Це лише, щоб секретаріат, коли буде опрацьовувати, щоб вони це переглянули. Це не догма, це не обов'язково має бути включено, але звернути увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, ви щось хотіли додати чи можемо...

НІМЧЕНКО В.І. Я хотів сказати, що статус членства вже все, виключає можливість його кандидування. Все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович. Да, тобто ви за те, щоб залишалася ця редакція.

Шановні колеги, я пропоную нам попрацювати, поки є кворум, але не довше ніж до 17 години. І зараз, якщо ніхто не проти, знову оголосити перерву у засіданні комітету на завтра десь на 11 годину, якщо ніхто не проти. Тому що ми сьогодні не завершимо, я не хочу закривати комітет, щоб заново його не скликати. Ніхто не проти завтра продовжити об 11-й?

_____. Я можу трішки запізнитися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 12-а?

_____. 11:30.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте 12-а. Всі згодні? Ольга Володимирівна?

СОВГИРЯ О.В. Ні, у мене зустріч по бізнес-омбудсмену, я не можу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 11-а також?

СОВГИРЯ О.В. 11-а – да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте так: починати об 11-й, а далі будемо... народні депутати зараз підключаються, відключаються, це таким чином йде.

Тоді приймаємо таке консенсусне рішення під стенограму, що в засіданні буде оголошена перерва, до п'ятої години працюємо, буде оголошена перерва до завтра до 11 години.

Тоді є два варіанти. Можемо зараз почати 95-у, вона велика, можемо її залишити на завтра.

МАСЛОВ Д.В. У мене пропозиція. Ми не встигнемо об'єктивно, я думаю. Можливо, 4229 розглянемо?

_____. А давайте почнемо 95-у, а чого ні? У нас 40 хвилин ще.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Денисе, давайте, ми можемо і завтра розглянути 4229, я ж не можу виходити з цього питання, щоб...

МАСЛОВ Д.В. Добре. Я запропонував. Ви спитали, я запропонував.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Давайте починаємо. Стаття 95. Я не буду її всю зачитувати, вона дуже велика. Тому, якщо всі ознайомилися з статтею 95, є тоді пропозиція її обговорити. Давайте, можемо по частинам йти.

Перша частина – назва: «Порядок проведення конкурсу та призначення на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України». Я думаю, що в нікого не викликає якихось зауважень.

Частина перша: «Призначення на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України здійснюється Вищою радою правосуддя на основі протоколу конкурсної комісії за результатами конкурсу протягом п'яти днів після отримання протоколу від конкурсної комісії».

Є питання до Андрія Анатолійовича Овсієнка, просто тут вже... Я розумію, що є ваша позиція взагалі по цій частині, але просто, якщо ви можете надати якусь позицію щодо, так скажемо, реалістичності цієї норми з точки зору взаємодії ВРП та конкурсної комісії.

_____. Здійснити експертну підтримку.

ОВСІЄНКО А.А. Дякую за надане слово. Тут однією експертною підтримкою ми не обійдемося, тому що є вже позиція конституційного органу. Ми надали консультативний висновок щодо тієї редакції 3711 (доопрацьованого), який зараз обговорюємо.

Я, мабуть, не зможу зупинятися по конкретних частинах тієї чи іншої норми, я почну, мабуть, з того, що запропонованими змінами до статей 95, 95-1 Закону "Про судоустрій і статус суддів" фактично передбачається, що конкурсна комісія для проведення конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України затверджує регламент, положення про конкурс на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії, інші документи, які визначають методологію оцінення компетентності, доброчесності кандидата, зразок заяви на участь в конкурсі тощо. Крім того, законом передбачено, що конкурсна комісія має власний секретаріат.

Зі змінами до частини першої статті 95, зокрема, передбачено, що призначення на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії здійснюється Вищою радою правосуддя на основі протоколу засідання конкурсної комісії. В комплексі оцінюючі наведені норми в їх системному взаємозв'язку і тлумаченні, можна дійти висновку, що фактично стаття 95, 95-1 в тих редакціях, які пропонуються, визначають фактично автономний статус конкурсної комісії, яка буде здійснювати добір на посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Ці норми наділяють її ознаками окремого суб'єкта владних повноважень у системі правосуддя. Конкурсна комісія, до якої входитимуть в тому числі міжнародні експерти, фактично за змістом статті 95, 95-1 є самостійним суб'єктом добору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. І тим самим це певною мірою суперечить висновку Венеційської комісії, минулорічному, зокрема пункт 23, який визначає, що практично роль Вищої ради правосуддя у формуванні складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України видається доволі обмеженою, оскільки з огляду на такі повноваження і структуру конкурсної комісії визначається, що Вища рада правосуддя фактично виконує вкрай обмежену функцію: це призначає членів конкурсної комісії і призначає членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України за протоколом, який наданий Вищій раді правосуддя. При цьому таке формулювання норми визначає фактично неможливість Вищої ради правосуддя відмовити у призначенні члена Вищої кваліфікаційної комісії.

Якщо ми кажемо про зміну моделі формування органу суддівського врядування, то незалежно від моделі, яка існує, повинен зберігатися статус і правосуб'єктність того органу, який відповідальний за формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Якщо порівняти з попередньою моделлю квотного добору або призначення членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, то ті органи,

які мали відповідну квоту, були повністю правосуб'єктними щодо процедур, інструментарію, відповідно добору за своєю квотою.

На сьогодні Вища рада правосуддя, фактично роль її зводиться до формальних повноважень, які визначаються двома актами – це акт про призначення членів конкурсної комісії і акт про призначення членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Такий підхід видається проблематичним і з позиції рішень Конституційного Суду, який визначає фактично статус конституційного органу – Вищої ради правосуддя, і даючи оцінку щодо Закону 193, в тому числі і про це зазначали.

Я думаю, що ми не отримали позиції Конституційного Суду щодо конкурсної комісії і норми, яка визначає порядок формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та попереднім Законом 193, виключно з тих міркувань, що закон передбачав, що конкурсна комісія є фактично допоміжним інструментом або органом у проведенні Вищою радою правосуддя конкурсу на заміщення вакантних посад членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Це коротко суть тої позиції, яка була висловлена нами у консультативному висновку. Якщо будуть запитання, будь ласка, готовий обговорити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Анатолійович, дякую за позицію. Зараз надам слово Михайлу Миколайовичу Новікову. Ви підняли дуже важливе питання: щодо статусу юридичного конкурсної комісії, з яким нам також треба визначатися. Але все одно народні депутати, я так розумію, більшість членів комітету, підтримали підхід щодо погодження з висновками Венеційської комісії в частині з підвищення, так скажем, автономії і Вищої кваліфікаційної комісії суддів, і конкурсної комісії.

Михайло Миколайович, я знаю, що це обговорювалось і на підкомітеті.
Будь ласка.

НОВІКОВ М.М. У мене є тільки питання до Андрія Анатолійовича. Скажіть, будь ласка, якщо в процедурі буде передбачено, що конкурсна комісія у своєму протоколі буде надавати не 16 кандидатів на 16 вакансій, а, наприклад 32 кандидати на 16 вакансій, і у вас буде право вибору з них, це не буде порушувати ваші права? Чи дасть можливість стверджувати, що у вас є правосуб'єктність у вирішенні цього питання конкурсу?

ОВСІЄНКО А.А. Безумовно, це вже такий важливий елемент, який визначає саме обсяг правосуб'єктності, як орган, який відповідальний за формування Вищої кваліфікаційної комісії. Але я хочу наголосити на тому, що ми ведемо мову про створення за новою моделлю абсолютно нового фактично органу у системі правосуддя. Органу, на який покладено і замкнено значна частина процедур, які відповідають і за добір, і за кваліфікаційне оцінювання, за конкурси, за переведення і багато чого іншого.

І Сергій Демченко сьогодні у своєму виступі підняв важливе питання, що ми, формуючи таку модель, затверджуючи її на законодавчому рівні, повинні бачити перспективу конституційного контролю за таким законом.

Так от, з точки зору, відповідаючи на ваше запитання, хочу сказати, що питання не стоїть в окремому елементі, питання стоїть в конституційності підходу. Тому я б закликав це питання розглядати саме через призму конституційності тої чи іншої моделі формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Михайло Миколайович.

НОВІКОВ М.М. Я почув відповідь. Я розумію, що є певна якась загроза конституційності даної процедури, але я хотів би почути, можливо, є якісь елементи, які надади б легітимність даній процедурі, зокрема ту, що я запропонував, процедуру, якщо вона буде найбільш такою жорсткою щодо вибору Вищою радою правосуддя складу Вищої кваліфікаційної комісії. Якщо буде елемент конкурсу, який буде проводитись саме Вищою радою правосуддя на підставі кандидатів, які будуть відібрані конкурсною комісією, тоді конкурсна комісія буде виступати саме як такий допоміжний орган, який відбирає певний перелік кандидатів, а Вища рада правосуддя вже визначається з уточненням їх переліком.

ОВСІЄНКО А.А. Я відповім на ваше запитання, безумовно, але я хочу при цьому підкреслити один такий момент. Коли ми кажемо про автономність органу такого, як конкурсна комісія, ми кажемо не лише про те, який обсяг повноважень їх визначає кінцеву мету роботи конкурсної комісії.

Я вам наведу для прикладу, якщо ми кажемо про те, що конкурсна комісія самостійно затверджує свій регламент, то де гарантія того, що голосування у конкурсній комісії не буде відбуватися за принципом блокуючого голосу якогось з членів конкурсної комісії і таке інше? Я веду мову про те, що є підхід і є конституційна оцінка тої чи іншої законодавчої процедури.

Безумовно, те, про що ви ведете мову, кажучи про розширення повноважень Вищої ради правосуддя, це є істотним розширенням підходу до формування Вищої кваліфікаційної комісії, однак не є визначальним і не може само по собі перекреслити ті ризики, які існують з огляду на таку конструкцію.

НОВІКОВ М.М. Андрій Анатолійович, я хотів би звернути увагу, що процедура голосування буде визначатися не тільки регламентом, а і законом,

вона має відповідати закону. Регламент має відповідати закону, навіть якщо конкурсна комісія затвердить цей регламент, то він має відповідати закону, а законом буде передбачено, яким чином приймає це рішення конкурсна комісія.

ОВСІЄНКО А.А. Наразі не передбачено в законі.

НОВІКОВ М.М. До цього питання ми поки не дійшли, просто це в наступних... в статті 95-1, яку ми будемо обговорювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Миколайович, щодо статусу конкурсної комісії - це важливе питання, яке було підняте Андрієм Анатолійовичем, і також народні депутати висловлювались, є якась пропозиція з вашої сторони?

НОВІКОВ М.М. Дивіться, як вже було зазначено, ми маємо рухатися в рамках повторного другого читання і дотримуватись процедури, а саме: дотримуватись рекомендацій Венеційської комісії. Венеційська комісія якраз і каже, що такі органи мають бути... як конкурсна комісія, мають бути допоміжними органами, і вони мають допомагати обранню. Тому саме я і пропоную, що якщо законодавчо буде визначено певні якісь критерії регламенту конкурсної комісії, щодо, зокрема, проведення голосування, прийняття рішень, і якщо буде передбачена можливість Вищій раді правосуддя здійснювати добір членів Вищої кваліфікаційної комісії з більш широкого кола осіб, а не як це передбачено в проекті, то я думаю, що суб'єктність Вищої ради правосуддя буде захищена.

Я, в принципі, виходячи з висновків Венеційської комісії, не бачу певних якихось суттєвих застережень щодо того, що конкурсна комісія може діяти в певній мірі самостійно, але в рамках закону і з урахуванням захисту і забезпечення конституційного статусу Вищої ради правосуддя.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, давайте повернемося до статті 95, як вона запропонована, і все ж таки давайте підемо по частинах.

Частина перша – це «призначення на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії здійснюється ВРП на основі протоколу конкурсної комісії за результатами конкурсу протягом п'яти днів після отримання протоколу від конкурсної комісії». Є зауваження принципові від народних депутатів? Не бачу.

Тоді частина друга: «Положення про конкурс на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України затверджує конкурсна комісія». Немає зауважень?

Частина третя – це якраз стосується інформування: «Оголошення про початок конкурсу, умови та строки його проведення публікуються в газеті "Голос України" та оприлюднюються секретаріатом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України не пізніше ніж за три місяці до дня закінчення строку повноважень члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України або не пізніше 10 днів з дня дострокового припинення повноважень чи звільнення члена вищої кваліфікаційної комісії суддів України».

Тут, на мій погляд, є зрозумілим, як бути з наступними конкурсами, але як це регулює перший конкурс, так скажемо? Я думаю, що потребує редакційного уточнення ця стаття.

Ольга Володимирівна, ви щось хотіли додати?

СОВГИРЯ О.В. Я все-таки не зовсім розумію, як це співвідноситься: от "Голос України", і офіційний сайт, і офіційне друковане видання ВККС. Тобто вони якось конкурують між собою, чи ні, ці видання, чи якийсь має пріоритет? А якщо на сайті опубліковано, а в газеті "Голос України" ні, повідомлення?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є пропозиція. Давайте так: якщо опублікується в газеті "Голос України" та додатково оприлюднюється... І тут буде розуміння, що перше і головне – це "Голос України", і від цього є весь облік.

СОВГИРЯ О.В. Так можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніхто не заперечує?

НОВІКОВ М.М. Або прописати: "та (або)".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, "та (або)" - ні.

СОВГИРЯ О.В. "Та (або)" – ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, я тут не згоден. Ми маємо визначити, як Ольга Володимирівна зазначила, що є пріоритетом. І пріоритетом тоді буде публікація в газеті "Голос України". І це є, на мій погляд, більш така гарантована, ніж оприлюднення на веб-сайті.

Я, перепрошую, я знімаю свій коментар щодо першого конкурсу, там все в "Прикінцевих положеннях" про перший конкурс. "Оголошення про початок проведення конкурсною комісією першого конкурсу на заповнення вакантної посади члена ВККС та інформація про умови проведення конкурсу публікується в газеті "Голос України" та, - знову додаємо, - додатково розміщується на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії протягом 30 днів з дня проведення першого засідання конкурсної комісії", - тобто це щодо першого конкурсу. Немає заперечень?

Йдемо далі. Частина четверта: "Конкурс на зайняття посади члена ВККС проводить конкурсна комісія, утворена відповідно до статті 95-1 цього закону, на основі принципів верховенства права, публічності та політичної нейтральності у порядку, визначеному цим законом". Є зауваження?

СОВГИРЯ О.В. У мене є зауваження чисто таке редакційне. Тут у нас винирнули оці три принципи. У мене запитання: їх тільки три, на основі яких проводиться цей конкурс? Це раз.

Друге. Чому тільки конкурс на основі цих принципів проводиться, а на всю іншу діяльність Вищої кваліфікаційної комісії ці принципи не поширюються, тобто тільки конкурс на основі верховенства права, а все інше не на основі верховенства права? Тобто мене дивує включення в цьому місці цих принципів. Або їх потрібно десь на початку ("Принципи діяльності ВККС"), чи взагалі, можливо, достатньо на початку Закону "Про судоустрій і статус суддів", де йдеться про загальні принципи організації системи судоустрою, зазначити, що система судоустрою здійснюється на основі таких принципів. Або тоді вже писати розширений перелік цих принципів, крім верховенства права, ще там, я не знаю, принцип законності, відкритості, прозорості, гласності. От куди вони всі втрапились і чому тут винирнули тільки три цих принципи?

ГОЛОВУЮЧИЙ. По-перше, ці принципи вже були в діючій редакції, вони є в діючій редакції закону, просто тут частина друга, що конкурс на зайняття посади проводиться ВРП на основі принципів верховенства права, публічності та політичної нейтральності в порядку, визначеному цим законом. Але це була редакція 193 Закону.

СОВГИРЯ О.В. У мене немає зауважень, в принципі, до того, що ці принципи повинні бути, але вони якось трошки дивно тут позиціонуються, саме в цьому місці, чому саме ці три? Ніяких інших немає принципів?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз ми перевіряємо. *(Загальна дискусія)*

Я розумію, що це чинна редакція. Питання було, чи десь на початку закону є... Для загальної системи немає.

Ольга Володимирівна, тоді запитання до вас: ми можемо це розширити, взузити, якщо ви вважаєте потрібним, відкритість, гласність і так далі?

СОВГИРЯ О.В. Думаю, що так, або потрібно розширити, і потрібно, можливо, тоді не тільки на конкурсні процедури це поширити, а на всі процедури діяльності ВККС. Тому що складається таке враження, що на всі інші процедури діяльності ВККС ці принципи не поширюються.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Володимирівна, ми надамо зараз доручення секретаріату перевірити, чи ці принципи розповсюджуються на ВККС взагалі. Між тим, давайте повернемося до... або можемо відкласти зараз цю норму ...

СОВГИРЯ О.В. Давайте відкладемо і попросимо секретаріат розібратися з цим питанням і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Щоб вони співпадали, по-перше, якщо вони є загальними, то щоб вони співпадали. Якщо їх немає, то ваша пропозиція їх...

СОВГИРЯ О.В. Тоді розширити цей перелік. Або для ВККС окремо, в цілому для діяльності, для конкурсу окремо, або в цілому для діяльності ВККС, але вони якось дуже уривчасто...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ці принципи, в принципі, для конкурсної комісії тут передбачені саме в цій частині 95 статті закону. Тобто вони відсилають до 95-1 і додають ці принципи, тобто це тільки для конкурсної комісії.

СОВГИРЯ О.В. І для конкурсної комісії цих принципів, чесно кажучи, замало.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Замало?

СОВГИРЯ О.В. Якщо вже перераховувати, то...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Але, якщо буде можливість, нам допомогти і надіслати якусь там нестандартну норму про принципи, щоб її вкласти в частину четверту статті 95.

Частина п'ята, тобто відкладаємо частину четверту, частина п'ята: "Особа, яка відповідає вимогам, визначеним цим законом до члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, та має намір бути призначеною членом ВККСУ, звертається із заявою до конкурсної комісії".

Немає заперечень, я думаю? Тут така формальна норма. А, і форма заяви.....*(Не чути)*

Пане Денис.

МАСЛОВ Д.В. Місце здійснення діяльності конкурсної комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Там є норма, що організаційне забезпечення здійснює секретаріат ВККСУ, тобто...

МАСЛОВ Д.В. Так, розумію. І там були зауваження Вищої ради правосуддя стосовно визначеності секретаріату конкурсної комісії, секретаріату Вищої кваліфікаційної комісії, щоб було зрозуміло, який секретаріат все ж таки працює. І тут за заявою до конкурсної комісії, я вважаю, що потрібно нам, можливо, не всі статті, але унормувати, де місце здійснення діяльності цієї конкурсної комісії, за текстом. За місцем розміщення секретаріату Вищої кваліфікаційної комісії...

НОВІКОВ М.М. Я думаю, що в оголошенні про початок конкурсу ця інформація буде зазначена.

МАСЛОВ Д.В. Адресу тоді в оголошенні зазначити, місце роботи конкурсної комісії там обов'язково необхідно передбачити.

НОВІКОВ М.М. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що це обов'язково буде інакше це оголошення про конкурс просто з юридичної точки зору буде нікчемним.

Надаємо доручення секретаріату це перевірити, узгодити. Але принципово, я так розумію, що зауважень немає.

Частина шоста. Це перелік документів, які мають бути додані кандидатом до члена ВККСУ. В принципі, ми залишаємо те, що було, але тут дещо специфікується, деталізується пункт 5: "...декларацію особи, уповноваженої на виконання функції держави або місцевого самоврядування, за рік, що передує року, в якому було оприлюднено оголошення про початок конкурсу". Це стандартна зараз форма, яка в інших законах... Тобто, це якщо конкурс, наприклад, оголошується десь в грудні, є строк, особа подає документи в січні,

але не зрозуміло, за який рік подавати декларацію. Тобто це унормовано в цій частині п'ятій.

МАСЛОВ Д.В. А на сьогоднішній день, я не знаю, чи є можливість подати електронну декларацію? Взагалі вона має бути електронна чи паперова, за цим пунктом п'ятим?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це до мене питання, пане Денисе?

МАСЛОВ Д.В. Це питання для вирішення нами, всіма членами. Тому що там же у нас проблеми з декларуванням були, наскільки я пам'ятаю.

_____. Перепрошую, декларації подаються без проблем, не подається тільки повідомлення про суттєві зміни.

МАСЛОВ Д.В. Без проблем? Чи є необхідність зазначати, що електронна декларація, чи достатньо - просто декларація?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це норма із закону про...

МАСЛОВ Д.В. Нормально? Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді плюс.

Йдемо далі. Сьома частина: "Конкурсна комісія приймає документи в хронологічному порядку надходження заяв та не пізніше п'яти днів після їх отримання оприлюднює отриману інформацію разом з копіями поданих документів, крім документів, передбачених пунктами 3, 7, 8 частини четвертої цієї статті". 3, 7, 8 – це копія паспорта, копія з медичної установи про стан

здоров'я, копія військового квитка. Також, крім цих документів, на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

НОВІКОВ М.М. Нормально.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Частина восьма: "Прийом документів завершується о 24 годині останнього дня строку, визначеного конкурсною комісією для подання документів. У прийнятті документів не може бути відмовлено з інших підстав, ніж закінчення зазначеного строку прийому документів".

Це для того, щоб десь на якомусь попередньому етапі хтось говорив про те, що якогось там документу немає, і з цих підстав просто відмовили від отримання документів. Ніхто не заперечує?

НОВІКОВ М.М. Тут єдине може бути питання: воно приймається нарочно, чи відправляється поштою, питання? Якщо поштою, то пошта може затримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пошта може затримати, але тут, в принципі, є строк навіть для першого конкурсу – це 30 днів.

Максим Дирдін, будь ласка.

ДИРДІН М.Є. Колеги, дивіться, тут йде послання: "визначеного конкурсною комісією". Там конкурсна комісія буде визначати і технічно ці правила прописувати. Тому вважаю, що не потрібно в законодавстві так детально деталізувати ці умови. Така пропозиція: залишити так, як воно є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую. Немає заперечень? Немає.

Дев'ятий пункт: "Конкурсна комісія формує перелік кандидатів, який оприлюднюється на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, не пізніше ніж через...*(Не чути)*... після завершення прийому документів". Ось про три дні, чи достатній строк, чи ні? Мабуть, п'ять? Що ви скажете, колеги? Або можемо залишити, як є, а потім...

НОВІКОВ М.М. Потім обговоримо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, мені Ігор Васильович підказує, що є і більш суворі норми по інших конкурсах. Тоді давайте три дні залишимо.

Частина десята: "Конкурсна комісія проводить конкурс на зайняття посади члена ВККСУ у два етапи". Тут те, про що говорив вже Михайло Миколайович в тому числі.

Перший. "Відбір кандидатів за результатами розгляду матеріалів кандидатів з розрахунку три кандидати на кожну вакантну посаду члена ВККСУ, що оформляється протоколом конкурсної комісії". Тобто це фактично конкурсна комісія вивчає матеріали всіх, хто подав, і приймає спільне рішення, що, якщо ми говоримо про перший конкурс, на 16 вакантних посад вона відбирає 48, так скажемо, кандидатів просто за розглядом документів.

Далі, другий етап. Проведення...

МАКАРОВ О.А. Вибачте, будь ласка, я би тут висловив гіпотезу, що 32 достатньо.

_____. Шановні колеги, якщо можна, це те, про що я говорив минулого разу. А якщо буде кількість кандидатів менша, ніж 48, що тоді? Тобто більш доцільно висловити позицію, що після першого етапу "не більше двох на одну вакантну посаду". Цього цілком буде достатньо, не більше двох. А,

можливо, будуть такі кандидати, що не буде з кого вибрати, можливо, 17 тільки доцільно буде рекомендувати до етапу співбесіди. Навіщо ми зараз ці рамки ставимо, що мінімум має бути 48 кандидатів ще до етапу співбесіди? Не більше двох, і цього буде достатньо, тоді 32 особи найкращих по документах пройдуть до етапу співбесіди.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви знаєте, тут дійсно така дуже складна ситуація, тому що, з одного боку, так, але, з іншого боку, ми всі розуміємо, коли ти людину не бачиш, а тільки бачиш її документи, то можна також прийняти якесь рішення... Щоб не відбулося так, що після співбесіди залишиться 10, а не 16, і не 20.

Андрій Анатолійович, будь ласка. За результатами конкурсу, який попередньо не оголошувався, але ж були кандидати для нової ВККСУ по 193 Закону, просто, якщо ви пам'ятаєте, скільки було кандидатів?

ОВСІЄНКО А.А. Там не було визначення того, скільки кандидатів допускається за результатами конкурсу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, я маю на увазі, скільки взагалі було подано документів?

ОВСІЄНКО А.А. Порядка 200, по-моєму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Порядка 200.

_____. 200 не було, але більше 100 точно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто більше 100, зрозуміло. Є ризик, безумовно, що може бути подано не 48 і не 32, а взагалі 20. Такий ризик завжди є, але ми повинні також його, так сказати, збалансовано якось розмірковувати.

Олег Анатолійович, будь ласка.

МАКАРОВ О.А. Ну, бачите, я подав в своїх письмових пропозиціях слово "три" поміняти на слово "два", тобто визначає не 48, а 32. Але пропозиція щодо "не більше двох", то воно може бути і не більше трьох. Це значить, що якщо їх там 17 всього... 18, там 20, і більше немає, просто немає, з кого обирати, то 20 подає, це не більше трьох. Але якщо вони всі гарні і їх там не 32, а 35, то це не більше трьох. Тобто треба обмежити якоюсь кількістю, але не точно з розрахунку три, а з розрахунку не більше трьох на кожну посаду. Так я погодився б, і тоді свою пропозицію про два знімаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А я думаю, що це дуже слухна пропозиція, для того щоб ми могли гарантувати, щоб конкурс відбувся за умови, що буде менше подано документів ніж...

Ніхто не заперечує, щоб було не більше трьох? Тоді не більше трьох з розрахунку... Ну, секретаріат допрацює. "Не більше трьох кандидатів на кожну вакантну посаду".

Далі, наступний етап конкурсу: "Проведення співбесіди з відібраними кандидатами та визначення переліку кандидатів з розрахунку... - тут вже зараз була дискусія, чи то один кандидат на кожну вакантну посаду члена ВККСУ, - що оформляється протоколом конкурсної комісії". Або була пропозиція Михайла Миколайовича про два кандидати, але, я розумію, з врахуванням тієї моделі, яку запропонував Олег Анатолійович, тут варто, мабуть, завжди це зазначати: не більше одного або не більше двох, щось таке. Таким чином піти.

Тобто давайте це обговоримо. "Не більше одного" – це зрозуміло, що тоді ВККСУ, маю на увазі, я перепрошую, у конкурсної комісії є великий обсяг автономії і фактично Вища рада правосуддя має просто призначити тих, хто запропонований. А якщо "не більше двох", тоді ВРП може вибрати з тих, які відібрані найкращі ВККСУ, найкращі конкурсною комісією, я перепрошую.

Олег Анатолійович, будь ласка.

МАКАРОВ О.А. Я потім можу навести більш ґрунтовну аргументацію, але зараз моя пропозиція не змінювати таку пропозицію, як тут написано: "Проведення співбесіди з відібраними кандидатами та визначення переліку кандидатів з розрахунку один кандидат на кожен вакантну посаду". Оце так залишити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

МАКАРОВ О.А. Якщо в процесі дискусії будуть якісь аргументи проти, то тоді я наведу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Михайло Миколайович.

НОВІКОВ М.М. Я свою пропозицію вже висловлював попередньо, я її не висловлював до 95 статті, розуміючи, що це має бути вирішено саме в цьому пункті - пункт 2 частини десятої статті 95.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто пропозиція – два кандидати на кожен вакантну посаду?

НОВІКОВ М.М. Так, два кандидати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Або не більше двох.

НОВІКОВ М.М. Не більше двох, але конкурсна комісія сама буде вирішувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Знову ж у випадку, якщо вони відібрали 30 пакетів документів, наприклад, подалися 35 людей, вони 5 відсіяли на етапі обробки документів, 30 кандидатів залишилися. і ми в патовій ситуації. Якщо "не більше двох", ну, 30 – подали і 16 з них Вища рада правосуддя обрала. Ця модель запропонована Олегом Анатолійовичем для іншого пункту, але, мабуть, варто її також тут застосувати.

НОВІКОВ М.М. Якнайменше можу погодитися, але скажу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Богдан Сильвестрович, просив слово. Моніч, Голова Ради суддів. Будь ласка, Богдан Сильвестрович.

МОНІЧ Б.С. Шановні колеги, я все ж таки... Я чув всі абсолютно дискусії, я не поділяю думку, що Вищій раді правосуддя *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми вас не чуємо, якщо можна, ближче до мікрофону.

МОНІЧ Б.С. Я все ж таки не поділяю думку, що має бути більша кількість. Тоді що це має бути: рейтинг? В якому...? Якщо ВРП навіть не призначить теоретично когось, то це має бути новий конкурс.

Подібні процедури вже були в конкурсах до Верховного Суду, коли, наприклад, рейтинг кандидатів подавався, він був набагато ширший, ніж кількість вакансій, і так далі. Ми тоді фактично нівелюємо всю роль конкурсної комісії, якщо ми будемо в два рази більше... А за якими критеріями ВРП тоді буде вибирати, скажімо, з 32-х 16? Навіщо тоді та конкурсна комісія?

НОВІКОВ М.М. Богдан Сильвестрович, я спробую вам відповісти на це питання. Наша мета - запустити ВККС. Коли буде надана більша кількість кандидатів з 16 чоловік, то може виникнути ситуація, що 6 відсіє Вища рада правосуддя - і залишиться 10. І у нас знову конкурсна процедура, і знову ми чекаємо, коли. Шанси на те, що, наприклад, з 32-х Вища рада правосуддя відбере все-таки хоча б 11, а бажано було б 16, є набагато більші. От чим я керувався.

Дякую.

МОНІЧ Б.С. Я розумію, але це просто повністю ламає ту процедуру, яка пропонується. Давайте тоді ВРП призначить - і все. Якщо конкурсна комісія все ж таки має бути, то має все ж таки певна...

НОВІКОВ М.М. Давайте виключимо тоді взагалі ВРП, як варіант.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію, що ми вже довго працюємо і вже достатньо пізно, але давайте все ж таки будемо в такому робочому режимі.

Денис Маслов, Олег Макаров, і я після цього пропоную оголосити перерву до завтра до 11-ї години і завтра продовжити роботу, а сьогодні подумати всім.

Денис Маслов.

МАСЛОВ Д.В. Я чесно вважаю, що обмеження вибору в будь-якому випадку для ВРП – це вже не дає можливості ВРП самостійно чи повністю впливати на обрання членів Вищої кваліфікаційної комісії. І не можна бути наполовину вагітним, вибачте. Якщо вже конкурсна комісія відпрацювала і відібрала кандидатів, то ми маємо чесно собі зізнатись, що ми Вищу раду правосуддя усуваємо від процесу формування кадрів Вищої кваліфікаційної комісії.

Тому немає сенсу: до двох, до трьох, до п'яти... Дійсно, тоді стануть питання до Вищої ради правосуддя: а за якими критеріями ви відсіювали, а де ці критерії були? Тому немає сенсу там давати... по одному кандидату надали - і все. І, вибачте, дійсно, у ВРП церемоніальна функція, лише їх залишиться затвердити і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Денисе.

МАСЛОВ Д.В. Потрібно прийняти, чесно зізнатися, прийняти - і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте так, я почув, я думаю, що є позиції, які висловлені. Олег Анатолійович Макаров. І завтра будемо вирішувати, коли буде більше народних депутатів в чаті.

Олег Анатолійович. І потім Василь Іванович Німченко.

МАКАРОВ О.А. Я можу потім повторити цю позицію, коли більше депутатів збереться. Але я хочу звернути увагу, у вас там на екрані хтось слідкує, зразу там йде стаття 95-1, де "Вища рада правосуддя призначає членів конкурсної комісії...", далі по тексту.

Я хочу зв'язати ці дві статті, ви зрозумієте чому зараз. Для того щоб потім нам ніхто не закидав, що ми діємо неконституційно, усуваємо Вищу раду

правосуддя, що у нас з'являється конкурсна комісія, я хочу чітко написати: "Конкурсна комісія є допоміжним органом Вищої ради правосуддя, що утворюється строком на... (вказати) років для сприяння їй в підготовці рішень з питань призначення на посади суддів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. – І далі по тексту. – Вища рада правосуддя призначає членів конкурсної комісії для проведення конкурсу..." - і так далі.

Ми зараз чітко вказуємо, що це допоміжний орган, але цей допоміжний орган подає по одній кандидатурі на кожну вакантну посаду. Нічого дивного тут немає, бо інакше, дійсно, Вища рада правосуддя почне там свій конкурс проводити. Вибачте, він буде точно не прозорий зараз, оскільки немає там ніякого положення про конкурс.

І я зараз не хотів би відкривати іншу дискусію, бо вона дійсно дуже дискусійна. Але якщо ми вже всі посилаємося на висновки Венеціанської комісії, то вона там написала те, що ви всі знаєте, те, що Вищу раду правосуддя не можна наділяти додатковими повноваженнями щодо формування ВККС, поки не буде забезпечена доброчесність членів ВРП, про що вони нам пишуть на кожному кроці.

Тому давайте зараз це питання не піднімати дуже сильно, бо у нас інша функція зараз. І запишемо ці дві норми, які я зараз запропонував: в 95-1 напишемо чітко, що це допоміжний орган, який подає кандидатів; а в пункті 2 частини десятої (це десята частина статті 95) напишемо, що "проведення співбесіди з відібраними кандидатами та визначення переліку кандидатів з розрахунку один кандидат на кожну вакантну посаду". І все воно, як по маслу, закінчиться цей конкурс і будуть призначені члени ВККС, які почнуть нарешті призначати суддів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олег Анатолійович.

Народний депутат Маслов. Потім Василь Іванович Німченко.

МАКАРОВ О.А. При всій повазі, Олег Анатолійович, якщо ми навіть запишемо, що це допоміжний, вставимо слово, а при тому Вища рада правосуддя жодним чином не може впливати на діяльність цієї комісії, і комісія надає кандидатів, то за своєю суттю жодним допоміжним органом вона не буде, бо це дійсно орган, який формує склад Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. І, просто доповнюючи словом "допоміжний", ми жодним чином не об'їдемо реальний стан справ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Василь Іванович Німченко, будь ласка. Василь Іванович, ми вас не чуємо і навіть не бачимо. Зараз ми вас бачимо, але не чуємо. Ви, головне, мікрофон увімкніть.

НІМЧЕНКО В.І. Тепер чуєте, так?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер! Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Чуєте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чуємо і бачимо. Будь ласка, вам слово.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, я хотів би повернутись до статті 6 Конституції. Хто там дуже переймається формуванням судової влади, то подивіться, вони незалежні, не з того боку незалежні, що на них ніхто, так сказати, не стоїть ніхто, не робить цю роботу, а з-за того, що вони формуються і діють в межах Конституції, виходячи з незалежності своєї. Оця здорова корпоративність, яка є, до речі, хто там вивчав, почитайте, у Сполучених

Штатах Америки, як там формуються суди, суди як структури формуються. Дійсно, там велика корпоративність, в тому числі на таких засадах, на принципах рівних серед рівних серед влад.

Ви собі можете представити, щоб ми вирішували статтю 116 через закони, в тому числі через створення конкурсних комісій? Конкурсні комісії, куди входять інші, любі структури, в тому числі заокеанські, – це є ніщо інше, як посягання на статтю 6 Конституції. Ось з чого ми повинні виходити.

І те, що ВРП має право на існування і самостійно вирішувати всі питання в цій системі, в модулі Конституції, статті 6, у мене не виникає сумніву. Якщо хтось хоче контролювати за судовим корпусом, в тому числі його формування і діяльності, тоді вони вдаються до цих конкурсних комісій..... комісії щодо конкурсних комісій, будемо так його називати, абракадабру цю, до чого ми дійшли. Вправі ВРП вирішити ці питання.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович.

На цій конституційній ноті я оголошую перерву до завтра до 11-ї години. Гарного всім вечора.! Дякую дуже за таку дуже плідну і цікаву роботу. І дякую нашим запрошеним гостям. Я розумію, що для вас це також було непросто спостерігати, але дуже дякую за ваш внесок в нашу дискусію.

Дякую всім. До побачення.